

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра германської філології та перекладознавства

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

Освітній рівень

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 035 Філологія
Шифр і назва спеціальності

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

на тему: **Особливості перекладу англomовних політичних новин українською мовою (на матеріалі англomовних ЗМІ)**

Шифр 22152

Виконала:

студентка 2 курсу, група ФПАмз-22-1

Підпис

А.О. Ісаєва

Ініціали, прізвище

Керівник:

д. філол. наук, професор

Вчене звання, науковий ступінь

Підпис

Ю.П. Бойко

Ініціали, прізвище

Нормоконтроль: к. пед. н., доцент

Вчене звання, науковий ступінь

Підпис

О.О. Мацюк

Ініціали, прізвище

До захисту допускаю:

Зав. кафедри проф. Бойко Ю.П.

«___» _____ 2023 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет	<u>міжнародних відносин і права</u>
Кафедра	<u>германської філології та перекладознавства</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
Спеціальність	<u>035 Філологія</u>
Спеціалізація	<u>035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</u>
Освітня програма	<u>Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова</u>

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Юлія БОЙКО

« 7 » березня 2023 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ ДИПЛОМНУ РОБОТУ

МАГІСТРА

Ісаєвої Анастасії Олександрівни

1. Тема роботи Особливості перекладу англomовних політичних новин українською мовою (на матеріалі англomовних ЗМІ)

2. Керівник роботи Бойко Юлія Петрівна, д. філол. н., професор

Дата видачі завдання 06 березня 2023 р.

Затверджено наказом ректора університету від « 15 » серпня 2023 р. № 30

3. Вихідні дані до роботи:

Об'єктом дослідження є лексико-семантичні, граматичні та стилістичні особливості політичних новин та виступів.

Предмет дослідження – способи збереження ієрархії цінностей при перекладі на іноземну мову, актуальної лише в межах певної культури, для якої політичний дискурс власне створений.

Матеріалом дослідження слугували статті на політичну тематику, друковані в американських ЗМІ та виступи політичних лідерів держав.

4. Перелік завдань, які потрібно розробити:

- проаналізувати й підсумувати теоретичні доробки вітчизняних та зарубіжних перекладознавців у сфері перекладу політичного дискурсу;
- визначити роль функцій мов у вербальному процесі дискурсології;
- схарактеризувати дискурс як одиницю організації мовного коду;
- схарактеризувати політичний дискурс як тип комунікативної діяльності, описати його лінгвокультурні особливості;
- визначити цілісність перекладів політичних новин та виступів та визначити методи досягнення перекладачем адекватності авторському задуму;
- використати у ході аналізу перекладу діяльнісно-інтерпретаційну модель перекладу.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН І ГРАФІК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Назва етапів написання дипломної роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
Аналіз наукових першоджерел за темою і складання бібліографії	Березень 2023 р.	<i>виконано</i>
Написання теоретичного розділу роботи (розділ 1)	Квітень – травень 2023 р.	<i>виконано</i>
Добір фактичного матеріалу за темою дослідження	Червень – липень 2023 р.	<i>виконано</i>
Аналіз дібраного мовного матеріалу	Вересень 2023 р.	<i>виконано</i>
Апробація дослідження шляхом участі у конференціях та проведення наукових семінарів	Жовтень – листопад 2023 р.	<i>виконано</i>
Проведення перекладацького аналізу об'єкта дослідження.	Листопад 2023 р.	<i>виконано</i>
Написання практичного розділу роботи	11 – 30 листопада 2023 р.	<i>виконано</i>
Захист переддипломної практики (укладання глосарію термінів)	17 листопада 2023 р.	<i>виконано</i>
Написання Вступу і Висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього читання.	1 грудня 2023 р.	<i>виконано</i>
Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання чорнового варіанту кваліфікаційної роботи магістра на кафедрі	7 грудня 2023 р.	<i>виконано</i>
Подання кінцевого варіанту кваліфікаційної дипломної роботи на кафедрі	15 грудня 2023 р.	<i>виконано</i>
Оформлення документації (відгуки, рецензії, висновок керівника, результати перевірки на антиплагіат)	15 грудня – 22 грудня 2023 р.	<i>виконано</i>
Підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи, допуск завідувачем кафедри до захисту	18 – 22 грудня 2023 року	<i>виконано</i>
Захист кваліфікаційної роботи магістра	26 – 30 грудня 2023 р.	<i>виконано</i>

Студент

_____

(підпис)

Анастасія ІСАЄВА

Керівник роботи

_____

(підпис)

Юлія БОЙКО

Погоджено зав. кафедри

_____

(підпис)

Юлія БОЙКО

Анотація

Ісаєва А.О. Особливості перекладу англomовних політичних новин українською мовою (на матеріалі англomовних ЗМІ).

У магістерському дослідженні розглядається питання лінгвістичних особливостей політичного дискурсу як мови сучасних ЗМІ. Описуються його функціонально-стильова домінанта, дефінітивність та інституційність. Увага акцентується на врахуванні універсальних загалом та лінгвокультурних зокрема особливостях перекладу мови сучасних ЗМІ як репрезентанта політичного дискурсу. При перекладі як основний метод використовується діяльнісно-інтерпретативний підхід.

Ключові слова: дискурс, політичний дискурс, дефінітивність, інституційність, мова ЗМІ, переклад політичного дискурсу, діяльнісно-інтерпретативний підхід.

Відіграючи важливу роль в житті суспільства, політичний дискурс привертає до себе увагу представників різних суспільних наук – економічної теорії, права, соціології, психології. Інформаційне повідомлення – це вид публіцистичного жанру, який призначений для висвітлення актуальних подій та явищ. Воно містить фактичну інформацію про те, що відбулося, хто був її учасником, коли та де це сталося, які причини та наслідки цих подій. Політичні новини є важливим джерелом інформації для представників різних суспільних наук. Вони допомагають їм вивчати суспільні процеси, аналізувати їх причини та наслідки, прогнозувати майбутнє. А також ця сфера привертає увагу і лінгвістів, зокрема – лінгвістів-перекладачів.

Переклад відіграє важливу роль у сучасних процесах міжкультурної комунікації. Він дозволяє людям з різних культур розуміти один одного та їхні культури. Перекладач виконує роль не вербального перекодувальника, а інтерпретатора смислового коду, закладеного у вихідному тексті. Це означає, що перекладач повинен не просто замінити слова однієї мови словами іншої, а й передати значення тексту в контексті культури, з якої він походить. Для цього перекладач повинен мати глибоке розуміння мови оригіналу, мови перекладу та

культурних особливостей обох країн. Він повинен бути в змозі зрозуміти, що хотів сказати автор тексту оригіналу, і чому він сказав саме так.

Актуальність дослідження політичного дискурсу продиктована, по-перше, специфікою об'єкта дослідження, бо об'єктивно існує потреба в науковому обґрунтуванні цього феномена, хоча й досі не існує узгодженості щодо розуміння політичного дискурсу представниками різних наук. Інтерес до вивчення політичного дискурсу виявляють представники різних професій і різних наукових дисциплін. Однак, спостерігаючи за подіями, які відбуваються в українському політичному просторі, в якому діє система механізмів та технологій політичного спілкування, які здійснюють вплив на політичну реальність України, не можна не вивчати та не аналізувати ці процеси, щоб запобігти можливим спробам маніпуляцій суспільною свідомістю під час здійснення політичної комунікації.

Об'єктом дослідження є лексико-семантичні, граматичні та стилістичні особливості політичних новин та виступів.

Предмет дослідження – способи збереження ієрархії цінностей при перекладі на українську мову, актуальної лише в межах певної культури, для якої політичний дискурс власне створений.

Матеріалом дослідження слугували статті на політичну тематику, друковані в американських ЗМІ та виступи політичних лідерів держав.

Мета дослідження полягає у встановленні лексико-семантичних, граматичних та стилістичних особливостей мови сучасних ЗМІ та віднайденні адекватних шляхів перекладу текстів, що належать до сфери політичного дискурсу з використанням діяльнісно-інтерпретативного методу як основного інструменту.

Мета та завдання роботи визначили вибір **методів дослідження**, серед яких діяльнісно-інтерпретативний метод виступає як основний, використовуються також порівняльний, структуральний та описовий методи. У роботі застосовується також метод суцільної вибірки, що базується на комплексному підході до вивчення асиметрії, інтерпретативно-текстовий метод, перекладознавчий аналіз та застосовуються елементи кількісного аналізу.

Методологічну базу дослідження становлять праці професора І.С. Шевченко в галузі діяльнісно інтерпретативного підходу до розуміння процесу перекладу, Н. Sheigal, К.Серажим, Van Dijk, Макарова М.Л. та ін.

Наукова новизна. У роботі запропонована алгоритм перекладу політичного тексту, базуючись на діяльнісно інтерпретативному підході до перекладу політичного дискурсу.

Теоретичне значення. Теоретичні положення, викладені в дослідженні, поглиблюють теорію та критику перекладу політичних текстів і можуть бути використані для їх подальшої розробки.

Практичне значення пропонуваного дослідження полягає в можливості використання його результатів і запропонованих методів практичного аналізу у курсі «Теорії та практики перекладу», на практичних заняттях з інтерпретації тексту, на семінарах з практики перекладу, порівняльної лексикології, граматики та стилістики.

Структура роботи. Дослідження складається із Вступу, двох Розділів, Висновків та Переліку використаних джерел.

У першому Розділі схарактеризовується політичний дискурс як мова сучасних ЗМІ; описується його функціонально-стильова домінанта, детермінативність та інституційність; увага акцентується на лінгвокультурних особливостях політичного дискурсу

У другому Розділі проводиться аналіз перекладу мови сучасних ЗМІ на предмет збереження прагматики та емоційності вихідного політичного тексту при перекладі на українську мову; схарактеризовується використання діяльнісно-інтерпретативного методу при перекладі політичного дискурсу.

Аналізуючи вітчизняні та закордонні джерела можна зазначити, що політичний дискурс – це сукупність всіх мовних актів, що використовуються в політичних дискусіях, а також правил публічної політики, освячених традицією і перевірених досвідом.

Переклад політичних текстів є складним завданням, оскільки вони часто містять: 1) національно-культурні особливості; 2) політичну термінологію; 3)

емоційні заклики. Перекладач повинен бути в змозі зрозуміти ці заклики і знайти відповідний спосіб їх передачі на цільову мову. Саме фонові знання є важливим інструментом для перекладача політичних текстів. Вони дозволяють перекладачеві зрозуміти контекст, в якому створюється текст, і правильно передати його значення.

Переклад як засіб міжкультурної комунікації є мовною дією, яка передбачає передачу інформації з однієї мови на іншу. Діяльнісно-інтерпретативний підхід до розуміння процесу перекладу передбачає, що перекладач повинен зрозуміти діяльність автора, який створив текст оригіналу. Діяльність автора тексту оригіналу включає в себе: 1) концептуалізацію: автор повинен зрозуміти і сформулювати ідею, яку він хоче висловити в тексті; 2) репрезентацію: автор повинен знайти мовні засоби для вираження своєї ідеї; 3) комунікацію: автор повинен передати свою ідею читачеві.

Перекладач повинен реконструювати всі ці етапи діяльності автора, щоб правильно передати значення тексту оригіналу. Для цього перекладач повинен мати глибокі знання про мову оригіналу, а також про культуру і суспільство, в якому текст був створений.

Summary

Isaeva A.A. Features of translation of English-language political news into Ukrainian (on the material of English-language media).

The research deals with the linguistic features of political discourse as the language of modern media. Its functional style dominant, definitiveness and institutionality are described. Attention is focused on taking into account universal in general and linguistic and cultural in particular features of translation of the language of modern media as a representative of political discourse. When translating, an activity-interpretive approach is used as the main method.

Key words: discourse, political discourse, definitiveness, institutionality, language of mass media, translation of political discourse, activity-interpretive approach.

Playing an important role in society, political discourse attracts the attention of representatives of various social sciences - economic theory, law, sociology, psychology. Information message is a type of journalistic genre that is designed to cover current events and phenomena. It contains factual information about what happened, who was its participant, when and where it happened, what are the causes and consequences of these events. Political news is an important source of information for representatives of various social sciences. They help them to study social processes, analyze their causes and consequences, predict the future. And also this sphere attracts attention of linguists, in particular - translators.

Translation plays an important role in modern processes of intercultural communication. It allows people from different cultures to understand each other and their cultures. The translator does not act as a verbal transcoder, but as an interpreter of the semantic code embedded in the source text. This means that the translator must not only replace the words of one language with the words of another, but also convey the meaning of the text in the context of the culture from which it comes. To do this, the translator must have a deep understanding of the original language, the language of translation and the cultural characteristics of both countries. He must be able to understand what the author of the original text wanted to say, and why he said so.

The relevance of the study of political discourse is dictated, firstly, by the specifics of the object of study, because objectively there is a need for a scientific justification of this phenomenon, although there is still no consistency in the understanding of political discourse by representatives of different sciences. Interest in the study of political discourse is shown by representatives of different professions and different scientific disciplines. However, observing the events taking place in the Ukrainian political space, in which there is a system of mechanisms and technologies of political communication that influence the political reality of Ukraine, one cannot but study and analyze these processes in order to prevent possible attempts to manipulate public consciousness during political communication.

The object of research is lexical-semantic, grammatical and stylistic features of political news and speeches.

The subject of research is ways to preserve the hierarchy of values when translating into Ukrainian, relevant only within a certain culture, for which political discourse is actually created.

The material of the study was articles on political topics, printed in the American media and speeches of political leaders of states.

The purpose of the study is to establish the lexical-semantic, grammatical and stylistic features of the language of modern media and to find adequate ways of translating texts belonging to the sphere of political discourse using the activity-interpretive method as the main tool.

The purpose and objectives of the work determined the choice of **research methods**, among which the activity-interpretive method acts as the main one, comparative, structural and descriptive methods are also eliminated. The paper also applies the method of continuous sampling, based on a comprehensive approach to the study of asymmetry, interpretive-textual method, translation analysis and applied elements of quantitative analysis.

The methodological basis of the study is the works of Professor I. S. Shevchenko in the field of an actively interpretive approach to understanding the translation process, H. Sheigal, K. Serazhim, Van Dijk, Makarova M.L. and others.

Scientific novelty. The paper proposes an algorithm for translating a political text, based on an actionably interpretive approach to translating political discourse.

Theoretical value. The theoretical provisions outlined in the study поглиблюють the theory and criticism of the translation of political texts and can be used for their further development.

The practical significance of the proposed study lies in the possibility of using its results and the proposed methods of practical analysis in the course "Theory and practice of translation," in practical classes on the interpretation of the text, in seminars on the practice of translation, comparative lexicology, grammar and stylistics.

Structure of work. The study consists of an Introduction, two Sections, a Conclusion and a List of used sources.

The first chapter characterizes political discourse as the language of modern media; describes its functional-style dominant, determinativity and institutionality; attention is focused on the linguistic and cultural features of political discourse.

The second section analyzes the translation of the language of modern media for the preservation of pragmatics and emotionality of the original political text when translated into Ukrainian; characterizes the use of the activity-interpreting method in the translation of political discourse.

Analyzing Ukrainian and foreign sources, it can be noted that political discourse is a set of all language acts used in political discussions, as well as the rules of public policy, consecrated by tradition and tested by experience.

Translation of political texts is a difficult task, since they often contain: 1) national-cultural characteristics; 2) political terminology; 3) emotional appeals. The translator must be able to understand these calls and find an appropriate way to transmit them to the target language. It is background knowledge that is an important tool for translating political texts. They allow the translator to understand the context in which the text is created and correctly convey its meaning. Translation as a means of intercultural communication is a linguistic action that involves the transfer of information from one language to another. The activity-interpretive approach to understanding the translation process implies that the translator must understand the activities of the author who created the original text. The activity of the author of the original text includes: 1) conceptualization: the author must understand and formulate the idea that he wants to express in the text; 2) representation: the author must find linguistic means to express his idea; 3) communication: the author must convey his idea to the reader.

The translator must reconstruct all these stages of the author's activity in order to correctly convey the meaning of the original text. To do this, the translator must have a deep knowledge of the original language, as well as the culture and society in which the text was created.

ЗМІСТ

ВСТУП	12
РОЗДІЛ 1. ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК МОВА СУЧАСНИХ ЗМІ	16
1.1. Роль синтезу головних мовних функцій у вербальному процесі.....	16
1.2. Функціонально-стильова домінанта публіцистичного стилю.....	20
1.3. Дискурс як одиниця організації мовного коду	23
1.4. Політичний дискурс як тип комунікативної діяльності.....	27
1.4.1. Дефінітивність політичного дискурсу.	27
1.4.2. Інституційність політичного дискурсу.	31
1.4.3. Дискурс – аналіз, суть та сфера застосування.	33
1.4.4. Мова як важливий інструмент у політичному житті суспільства.	35
1.4.5. Україна: становлення політичної реальності.	38
1.5. Лінгвокультурні особливості перекладу політичного дискурсу	40
Висновки до Розділу 1	53
РОЗДІЛ 2. ДІЯЛЬНІСНО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИЙ ПІДХІД ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ	56
2.1. Шляхи збереження прагматики та емоційності вихідного політичного тексту при перекладі	56
2.2. Збереження та передача на мову перекладу маніпулятивної функції політичного дискурсу	65
2.3. Використання діяльнісно-інтерпретативного підходу при перекладі політичних новин	70
2.4. Збереження етапів діяльності автора твору при перекладі.....	74
2.5. Використання алгоритму діяльнісно- інтерпретативного підходу при перекладі	79
2.6. Передача ціннісної картини оригіналу на мову перекладу	83
Висновки до Розділу 2	88
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	93
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	98

ВСТУП

*Сучасний український політичний дискурс:
формування нового стилістичного канону*

К.С. Серажим

Відіграючи важливу роль в житті суспільства, політичний дискурс привертає до себе увагу представників різних суспільних наук – економічної теорії, права, соціології, психології. Інформаційне повідомлення – це вид публіцистичного жанру, який призначений для висвітлення актуальних подій та явищ. Воно містить фактичну інформацію про те, що відбулося, хто був її учасником, коли та де це сталося, які причини та наслідки цих подій. Політичні новини є важливим джерелом інформації для представників різних суспільних наук. Вони допомагають їм вивчати суспільні процеси, аналізувати їх причини та наслідки, прогнозувати майбутнє. А також ця сфера привертає увагу і лінгвістів, зокрема – лінгвістів-перекладачів.

Переклад відіграє важливу роль у сучасних процесах міжкультурної комунікації. Він дозволяє людям з різних культур розуміти один одного та їхні культури. Перекладач виконує роль не вербального перекодувальника, а інтерпретатора смислового коду, закладеного у вихідному тексті. Це означає, що перекладач повинен не просто замінити слова однієї мови словами іншої, а й передати значення тексту в контексті культури, з якої він походить. Для цього перекладач повинен мати глибоке розуміння мови оригіналу, мови перекладу та культурних особливостей обох країн. Він повинен бути в змозі зрозуміти, що хотів сказати автор тексту оригіналу, і чому він сказав саме так.

Усвідомлена потреба в науковому узагальненні перекладацької діяльності, розвиток мовознавства, теорії комунікації та інших галузей знання, що забезпечили наукову базу для вивчення перекладу, і, нарешті, поява перекладацьких досліджень переконливо довела можливість і перспективність створення наукового напрямку для виявлення суті перекладу як процесу міжмовної і міжкультурної комунікації, а тому проведене дослідження є своєчасним та **актуальним.**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота пов'язана з проблематикою наукової теми кафедри германської філології та перекладознавства «Проблеми лексико-граматичної семантики, прагматики та стилістики в когнітивно-дискурсивній парадигмі».

Об'єктом дослідження є лексико-семантичні, граматичні та стилістичні особливості політичних новин та виступів.

Предмет дослідження – способи збереження ієрархії цінностей при перекладі на іноземну мову, актуальної лише в межах певної культури, для якої політичний дискурс власне створений.

Матеріалом дослідження слугували статті на політичну тематику, друковані в американських ЗМІ та виступи політичних лідерів держав.

Мета дослідження полягає у встановленні лексико-семантичних, граматичних та стилістичних особливостей мови сучасних ЗМІ та віднайденні адекватних шляхів перекладу текстів, що належать до сфери політичного дискурсу з використанням діяльнісно-інтерпретативного методу як основного інструменту.

Поставлена мета зумовила виконання **завдань:**

- проаналізувати й підсумувати теоретичні доробки вітчизняних та зарубіжних перекладознавців у сфері перекладу політичного дискурсу;
- визначити роль функцій мов у вербальному процесі дискурсології;
- схарактеризувати дискурс як одиницю організації мовного коду;
- схарактеризувати політичний дискурс як тип комунікативної діяльності, описати його лінгвокультурні особливості;
- визначити цілісність перекладів політичних новин та виступів та визначити методи досягнення перекладачем адекватності авторському задуму;
- використати у ході аналізу перекладу діялісно-інтерпретаційну модель перекладу.

Мета та завдання роботи визначили вибір **методів дослідження**, серед яких діялісно-інтерпретативний метод виступає як основний, використовуються також порівняльний, структуральний та описовий методи. У

роботі застосовується також метод суцільної вибірки, що базується на комплексному підході до вивчення асиметрії, інтерпретативно-текстовий метод, перекладознавчий аналіз та застосовуються елементи кількісного аналізу.

Методологічну базу дослідження становлять праці професора І.С. Шевченко в галузі діяльнісно інтерпретативного підходу до розуміння процесу перекладу, Н. Sheigal, К.Серажим, Van Dijk, Макарова М.Л. та ін.

Аналізуючи вітчизняні та закордонні джерела можна зазначити, що політичний дискурс – це «сукупність всіх мовних актів, що використовуються в політичних дискусіях, а також правил публічної політики, освячених традицією і перевірених досвідом» [26].

Наукова новизна. У роботі запропонована алгоритм перекладу політичного тексту, базуючись на діяльнісно інтерпретативному підході до перекладу політичного дискурсу.

Теоретичне значення. Теоретичні положення, викладені в дослідженні, поглиблюють теорію та критику перекладу політичних текстів і можуть бути використані для їх подальшої розробки.

Практичне значення пропонуваного дослідження полягає в можливості використання його результатів і запропонованих методів практичного аналізу у курсі «Теорії та практики перекладу», на практичних заняттях з інтерпретації тексту, на семінарах з практики перекладу, порівняльної лексикології, граматики та стилістики.

Апробація роботи. Бойко Ю.П., Ісаєва А.О., Коренчук К.В. Переклад у сучасному світі як ретраслятор культурного коду нації // *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку науки, освіти і технологій в Україні та світі»*, м. Житомир, 11 грудня 2023 р. С. 39-42.; Ісаєва А. Засоби експресивності в англійських публіцистичних текстах та труднощі їх перекладу українською мовою // *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Вип. 2. Хмельницький, 2023. С. 85–88.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі Вступу, двох Розділів, з висновками до кожного з них, Загальних висновків та Списку використаної літератури.

У **першому розділі** розглядається поняття функціонально-стильової домінанти публіцистичного стилю; визначаються головні функції комунікації, описуються лінгвокультурні характеристики сучасного англомовного політичного дискурсу.

У **другому розділі** розглядаються, аналізуються та встановлюються адекватні способи передачі на мову перекладу тексти, що належать до політичного дискурсу.

У **Загальних висновках** аналізуються отримані результати, підводяться підсумки дослідження та окреслюється перспектива подальших досліджень

Список використаної літератури налічує 101 джерело, у тому числі переліку довідкових джерел – 7 позицій та джерел ілюстративного матеріалу – 10 позицій.

Загальний обсяг роботи без переліку використаних джерел складає 88 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК МОВА СУЧАСНИХ ЗМІ

1.1. Роль синтезу головних мовних функцій у вербальному процесі

Філософи, а слідом за ними і лінгвісти вже давно встановили, що мова має багато завдань, які розташовуються (за вагомністю використання у мовленні) ієрархічно. І у такій системі структурна складова під назвою «*спілкування*» посідає зовсім не перше місце, а це має велике значення для лінгвопоетики. «Починаючи з античної доби, а потім найбільш активно представниками соціологічної школи у філософії та мовознавстві (особливо у прихильників гіпотези про породження мови трудовою діяльністю) вважалося і вважається за аксіому, що саме **функція спілкування є найголовнішою у мові**» [17].

Водночас цю функцію багато сучасних лінгвістів як найголовнішу недооцінюють. Об'єктивне вирішення цієї проблеми залежить від того, як розуміти поняття і термін «*функція*»: лише як здібність мови для використання її людиною (тобто як функціонування мови у співбесіді двох індивідів згадати тут можна наведений вище стародавній український анекдот про глухих кумів) чи як її спроможність моделювати людське оточення (тобто як її функціонування у суспільстві) [17].

На необхідність розмежовувати ці дві іпостасі мовної функції (використання та світомоделювання) вказував А. В. Бондарко (у нього, правда, інші терміни: «*потенційний та результативний аспекти функцій*»), а потім О. М. Рудяков. Останній, до речі, запропонував цінне онтологічне тлумачення функції, яке активно спрацьовує саме в лінгвопоетиці: «*природа реалії є явищем, функція – сутністю*» [24].

Аналогічної точки зору дотримувався і німецький психолінгвіст К. Бюллер, коли у 1934 році запропонував поняття «*символічного поля*» (тобто семантичного).

Саме світомоделюючу функцію мови мали філософи античності, «стверджуючи, що це не мова пасує перед спробою мовця щось виразно й точно

втілити у слова, а мовець виказує своє недостатнє володіння нею» [1]. Цю думку про хибність мовця, а не мови сучасний український філолог Г. В. Ейгер розвив до цілісної теорії, яку назвав *«механізм контролю мовної правильності висловлювання»* і заснував на світомоделюючій функції мови (за його термінами: *«концептуальній»*, або *«відбивній»* із завданнями категоризувати, класифікувати дійсність, оформляти думку, створювати мовну картину світу)» [9].

Отже, мову людство виробило перш за все для пізнання оточуючого світу, щоб адекватно на нього реагувати, інакше він би розтрощив людей і ніякого поширеного їх продукування (тобто виживання їх як біологічного виду) не дозволив би. Тому **кожна лексема і кожна граматична категорія несуть відбиток соціального буття, а першою функцією мови є пізнання навколишнього.** Саме через це лексема, синтагма, речення тощо, які не мають вказаного образу світу, не можуть скласти тексту і вважатися мовленнєвими одиницями [1, с. 446].

Буття, пізнане людиною і втілене в одиниці мови, стає, однак, вагомим і соціально необхідним не саме по собі, а лише у ролі головного чинника існування людської спільності, тому **другою функцією мови не може не бути інформативність**, тобто повідомлення. Але останнє завжди відбувається через мовлення індивіда, тобто у суб'єктивній формі; при цьому речник настільки впевнений у своїй правоті, що свідомо чи підсвідомо нав'язує її співбесіднику. **Тому третьою функцією мови є вплив.** І, звичайно, мовець втілює власний задум найбільш, як на нього, зрозуміло й яскраво, без зайвого, за законами краси, хоч і тлумачить її зі своєї маленької «грудки» зору, але матеріал для цього знаходить все ж таки у мові. І це означає, що вона має **ще одну функцію естетичну.** **Всі названі функції реалізуються лише під час спілкування і тому мові притаманно ще одне завдання комунікативність, яке може ставати найголовнішим.**

Зрозуміло, що мова може мати ще безліч інших, другорядних функцій, на які справедливо вказують лінгвісти. Одним з перших спробу вав систематизувати функції мови засновник порівняльно-історичного мовознавства

німець Я. Грімм, хоча він і не використовував терміна «*функція*». У своїй доповіді Пруській Академії наук (9 січня 1851) він просто сказав і довів, що людство передає мову «*у спадщину нащадкам, які повинні зберігати її, користуватися нею та збільшувати*». У перекладі сучасною лінгвістичною термінологією, процитоване речення означає, що Я. Грімм акцентував наступні функції мови: **інформативну** («*передає у спадщину*»), **архівну** («*зберігати*»), **спілкування** («*використовувати*»), **накопичувальну** («*збільшувати*») [17].

Лінгвісти XIX-XX ст. пропонують інші класифікації мовних функцій, так що розмаїття лише збільшується. Так, український фахівець у галузі теорії мови М.М. Полюжин привертав увагу читача до прагматичної функції» [19].

А корифей і старійшина української германістики Б. М. Задорожний висловив у 1999 році парадоксальну думку про вічність мови і, отже, про її «*божественну*» функцію. Тим самим він повернувся до аналогічної думки німця Й. Г. Гердера, висловленої ще у 1772 році (що людина змогла стати людиною тільки завдяки винаходу мови, але щоб винайти мову, «людина повинна була спочатку вже бути людиною), яка була потім впевнено перекреслена філософською, психологічною та соціологічною школами у світовій лінгвістиці» [17].

Отже, незважаючи на багатство класифікацій мовних функцій, лише 5 залишаються стрижневими: **пізнання (світомоделювання), повідомлення (інформування), виліву (прагматики, спонування), естетична (цілісності, краси), спілкування (комунікації)**. Панування однієї з них і дозволяє створювати відповідні комплекси текстів, якими послуговується певне соціально-професійне угруповання:

- **світомоделююча** породжує науково-технічний функціональний стиль;
- **інформативна** – діловий;
- **спонукальна (прагматична)** – публіцистичний;
- **естетична** – белетристичний;
- **комунікативна** – побутовий.

Саме відповідна функція і «зумовлює аналітичні перепони наприклад, герметичну термінологічність у науково-технічному типі тексту, клішовану канцелярність – у діловому, експресивну конотативність – у публіцистичному, багатозначну прагматичність – у белетристичному, національно забарвлену ситуативність – у побутовому» [17].

Зрозуміло, що у мовленні як неподільному вербальному процесі всі ці 5 функцій (та й всі інші) злиті у синтетичну єдність, але накреслене вище є не лише логічною схемою, пристосованою до потреб аналізу, в й ще відбиває магістральне у мовній субстанції та мовленнєвій дійсності, хоч остання (як жива практика) постійно диктує лінгвістичній теорії нові аспекти оцінок функціональних стилів. У підсумку постає особливий світ із складовими частинами, визначеними таким чи іншим шляхом, із усіма варіаціями, що можуть трапитися в цих частинах [1, с. 351].

Ф. Бацевич вважає, що спілкування або ж комунікація у сучасному світі виконує такі головні функції: **контактну** (встановлення атмосфери обопільної готовності передавати і сприймати повідомлення та підтримувати взаємний зв'язок до завершення акту спілкування); **інформаційну** (обмін інформацією, описами, запитаннями тощо); **спонукальну** (заохочення партнерів до дії); **координаційну** (взаємне орієнтування і узгодження дій учасників спілкування); **пізнавальну** (адекватне сприйняття і розуміння змісту повідомлень, а також взаємне розуміння намірів, установок, переживань, психічних станів тощо); **емотивну** («обмін» емоціями); **впливову** (спрямування на зміну стану, поведінки, намірів, думок, рішень, людей та партнерів, їх норм поведінки та оцінних критеріїв тощо) [2, с. 28].

У процесі спілкування ці функції тісно взаємодіють, але в залежності від стилю чи регістру мовлення, якась із них може домінувати. Далі розгляньмо особливості публіцистичного стилю мовлення з акцентом на функціях, які домінують у цьому стилі.

1.2. Функціонально-стильова домінанта публіцистичного стилю

У системі мовних стилів сучасної англійської мови приблизно з середини XVII ст. почав вирізнятися особливий стиль, у найменуванні якого існує деякий різнобій.

Основними функціями мовлення, які виділяються у публіцистичному стилі є **комунікативна, інформативна та мовного впливу**. Він займає проміжне місце між художнім мовленням та науковою прозою. З останньою його зближує логічна послідовність у викладі фактів, розгорнутість висловлювання, більш-менш чіткий поділ на логічні відрізки; з художнім стилем – образність, емоційність. Проте тут засоби емоційного впливу, підпорядковуючись загальним нормам публіцистичного мовлення вже не володіють тією свіжістю та суб'єктивною маркованістю, що притаманна художнім творам [5, с. 27].

Іншою рисою, що зближує публіцистичний та художній стилі є різний ступінь вияву індивідуально-авторського ставлення до повідомлюваного, що, в свою чергу, обумовлюється особливостями самого стилю. Засоби вираження авторського голосу, його погляди на світ речей, оцінки та моральні установки – все те, що відноситься до виразного боку – різнопланові. Це не ланцюг послідовно використовуваних засобів, а багат шаровість, багатогранність, багатаспектність виразного характеру кожного відрізка тексту. Способи вияву авторської позиції залежать, перш за все, від того з чієї точки зору будується текст – автора, героя чи імпліцитного оповідача [5, с. 28].

Лаконічність – одна з основних рис публіцистичного мовлення. У деяких його різновидах вона стає особливим прийомом, виявляючи при цьому свою специфіку. Будучи однією з диференційних ознак газети, що визначається екстралінгвістичними факторами її функціонування, вона має узагальнену, стилехарактеризуючу природу [5, с. 30].

Крім того, публіцистичний функціональний стиль має ще одну значущу аналітичну рису: **експресивне забарвлення**, яке виражається у вживанні певної лексики, зокрема, лексичних інновацій, таких як okazionalizmi та запозичення.

Або ж на рівні синтаксису вживання одночленних непоширених речень із інверсією.

Розглянувши системно й ціннісно функції мови й мовлення, ми знову можемо повернутися до класифікації типів тексту та дискурсу поклавши до їх логічних та філософських засад вказану мовно-функціональну систему, тобто панування в тексті однієї із зазначених функцій.

Саме таке розуміння тексту як наслідку потенційної (імплікованої) діалогічності було у новітніх гілках сучасного мовознавства названо «дискурсом» (від фр. *discorre* або італ. *discorso* ← лат. *discurrere* – «безцільно бігати туди-сюди») на відміну від справжнього діалогу як тематичного зв'язку реплік співбесідників.

Термін «дискурс» є давнім, але водночас і найскладнішим у новітній лінгвістиці: ще у 1980-90-ті роки тлумачні, етимологічні, енциклопедичні словники одностайно трактували його як «жваву бесіду», тоді як автори філологічних розвідок вже вклали в нього і продовжували активно вкладати ціле розмаїття зовсім інших і не завжди обґрунтованих значень.

Так, З. Херріс, який одним з перших використав цей термін на початку 1950-х, запропонував розуміти його зміст як зв'язний текст, як потім і Т.А. ван Дейк, котрий, правда, «дискурс» як зміст висловлювання протиставляв «тексту» як формально-граматичній структурі висловлювання; К. Л. Пайк вжив його для позначення наслідку спілкування у соціокультурному контексті; І. Беллерт вважав, що дискурс є не взагалі зв'язним, а семантично зв'язаним текстом; Дж. Браун і Дж. Юл бачили в ньому такий тип тексту, який спеціально приготовлено мовцем для слухача.

Але багато філологів навіть тоді не розмежовували терміни і поняття «текст» та «дискурс», розглядаючи їх як плеонастичні (зайві) синоніми. Так, Дж. Лайонз, автор монографії з теоретичної лінгвістики, використовує у 1972-ому році термін «дискурс» як повний синонім до лексеми «висловлювання».

Через багато років філологи стали розмежовувати ці поняття, але знову без логічного обґрунтування. Так, багато вчених вважають, що терміни «текст» та

«дискурс» визначають не різні за змістом, формою або функцією висловлювання, а лише різні підходи до нього: міждисциплінарний перетворює його на дискурс, а, так би мовити, «інтрадисциплінарний» – на текст. Але нині, лінгвісти вже трактують ці терміни зовсім інакше: як назви для процесу когнітивної діяльності людини (дискурс) та її результату (текст).

Отже, не зупиняючись більше детально на подальшому і теж великому розмаїтті підходів до поняття «дискурс» (наприклад, дискурс як мовлення, як функціональний стиль, як сприйняття висловлювання адресатом, як запитально-відповідний діалог з комп'ютером, як соціолект або ідіолект тощо), треба наголосити на тому, що ми, виходячи із вище названих суттєвих потреб історії новітньої лінгвістики та з вказаної етимології терміна, будемо/розуміти під дискурсом не особливий тип висловлювання, а здатність будь-якого тексту бути побудованим так, щоб провокувати у адресата запитання до адресанта і власні відповіді на них [17].

Ця «сюди-туди-біготня» (згадаймо латинську основу аналізованого терміна – *discurrere* = «бігати туди-сюди») від автора до читача (від мовця до слухача) і навпаки, тобто наслідок конструювання висловлювання адресантом (або тексту-діалогу співбесідниками) та його об'єктивного сприйняття адресатом (дійсним або удаваним) і є дискурс, або діалогічність.

На ці об'єктивні чинники розбіжностей між стратегією і тактикою адресанта і адресата накладається ще і філософська база сприйняття дискурсу, котра, як вже вказувалося, може бути потрібною, і тому її вибір носить суб'єктивний характер. Вказану ускладненість зумовлено врешті-решт не самим текстом як об'єктом філологічних розвідок, а в першу чергу тим, що бачить суб'єкт в акті сприйняття (як це обґрунтовано в попередній частині посібника, в якій йдеться про філософію пізнання): сам текст, свій рівень його розуміння чи наслідок акту пізнання, зберігаючи тенденцію до тріади «рецепція-інтерпретація-аналіз».

Так, М. М. Полюжин відмовляє тексту в об'єктивному змісті і стає на позицію рецепції (у нашому розумінні цього терміна), вважаючи, що «значення

виділяються інтерпретатором, а не містяться у мовній формі». На тій же точці зору стоїть і Г. А. Черненко, помилково розмежовуючи два різних рівня семантики одних і тих же самих мовних одиниць тексту «доінтерпретаційний» (тобто авторський) і «постінтерпретаційний» (тобто сприймаючого) [19, 30].

Саме дискурсивний аспект такого підходу до дій сприймаючого (аналітик як другий комунікант для автора тексту і як водночас другий комунікант (для читача аналізу) зумовлює специфіку лінгвопоетичного сприйняття тексту, на що натякав Т. А. ван Дейк, коли писав про суттєво різні ролі «користувача мови», які повинен враховувати той, хто пізнає і мовленнєві прояви [41].

Отже, обов'язковою умовою мовної комунікації є наявність дискурсу, тобто вербалізованої, мовленнєво-мисленнєвої діяльності як сукупності процесу і результату. Беручи участь у процесах комунікації і у такий спосіб формуючи різноманітні типи дискурсів, адресант і адресат створюють текст.

1.3. Дискурс як одиниця організації мовного коду

«У стародавній латині слово *discursus* означало розмова, бесіда, міркування. У середньовічній латині воно набуло значення пояснення, довід, аргумент у суперечці, логічне міркування». У французькій мові слово *discours* означає діалогічна мова, публічний виступ. У англійській мові слово *discourse* означає мова, міркування, розмова, бесіда.

У сучасній лінгвістиці поняття «дискурс» часто вживається як синонім слова «текст». Під текстом розуміється не тільки специфічний продукт мовної діяльності, а й будь-яке явище дійсності, що має знакову природу і певним чином структуроване.

Отже, можна сказати, що поняття «дискурс» є багатозначним і охоплює широкий спектр явищ, пов'язаних з мовою. Воно може використовуватися для опису різних форм мовної взаємодії, а також для дослідження соціальних та культурних аспектів мови.

Визначення дискурсу через текст або тексту через дискурс пов'язане з появою цього терміна на початку 50-х років ХХ ст, що цілком може бути пояснено з позицій діахронії, оскільки теорія дискурсу була породжена в лоні формально-структурної лінгвістики. Зелліг Харріс (1909-1992) використав цей термін при описі методу дистрибутивного аналізу зв'язного мовлення, розглядаючи дискурс на основі мережі еквівалентності між фразами й ланцюжками фраз, як висловлення, надфразова єдність у контексті інших єдностей і пов'язаної з ними ситуації [55]. Такий підхід, хоча й охарактеризований згодом як формалістичний, був націлений на «розширення дескриптивної лінгвістики за межі одного речення в цей момент часу й для співвіднесення культури й мови» [55] і тим самим закладав основи нової парадигми в лінгвістиці.

Якщо, наприклад, у 60-70-х роках дискурс переважно тлумачили як зв'язну послідовність речень, зокрема в таких авторитетних джерелах, як словники [70, 82], то з позицій сучасних знань «дискурс – складне комунікативне явище, яке окрім тексту містить екстралінгвістичні фактори про світ, судження, установки, цілі адресата, необхідні для розуміння тексту [25, с. 115].

З кінця 70-х років дискурс протиставляють тексту як переважно абстрактній, формальній конструкції, де й актуалізуються різні види мовно-соціального змісту. Отже, дискурс – це різні види текстової актуалізації, що розглядаються з точки зору ментальних процесів та у зв'язку з екстралінгвістичними факторами [43]. Загалом дискурс подекуди торкається усього процесу соціального спілкування, певну частину якого становить текст. Спільними для обох явищ є когезія – змістово-антропоцентрична для дискурсу та жанрово-тематично-сюжетна – для тексту загалом.

Визначення дискурсу як зв'язного тексту, але вже в контексті ситуації знаходимо й в тлумачному словнику [10], де дискурс визначається як зв'язний текст у контексті багатьох конституюючих і фонових факторів – соціокультурних, психологічних і т.п.

Дискурс називають зануреним у життя текстом [33, с. 87].

Критерії когезії й когерентності також є вирішальними у визначенні дискурсу лінгвістом за Т. Куком [39, с. 26].

Виділення подійно-ситуаційного й мотиваційного аспектів у розумінні дискурсу розширює підходи до вивчення мовної комунікації.

Дискурс має на меті будь-яке висловлення, що характеризується присутністю комунікантів, а також наміром адресанта певним чином вплинути на співрозмовника [Бацевич].

Таким чином, дискурс трактується як складна комунікативна подія, що включає в себе соціальний контекст, інформацію про учасників, процесуальність, знання механізмів породження й сприйняття інформації, умотивованість. Саме такий мультидисциплінарний підхід представлений у роботах Т.А. ван Дейка. За ван Дейком, дискурс – це істотна складова соціокультурної взаємодії, характерні риси якого - інтереси, мети, стилі. З його погляду дискурс треба розглядати з лінгвістичних, когнітивних, соціальних і культурних позицій [41, с. 121-122].

Д. Танен розуміє під дискурсом мовний здобуток, що розглядається у всій повноті свого вираження (вербального й невербального) і устремління з урахуванням всіх екстралінгвістичних факторів [77].

Однак дискурс розуміється не тільки як здобуток, але і як когнітивний процес, пов'язаний з мовною поведінкою комунікантів. Загалом «дискурс - комунікативна ситуація, що включає свідомість комунікантів і текст, що створюється в процесі спілкування» [82, 83] або ж «дискурс як вербалізовану мовленнєвомисленнєву діяльність, що розуміється як сукупність процесу й результату і така, що включає як лінгвістичний, так і екстралінгвістичний плани» [8]. Процесуальність дискурсу пов'язана з мовною свідомістю особистості, обумовлює вибір мовних засобів, впливає на породження й сприйняття тексту висловлень.

У лінгвістичній прагматиці й теорії мовного впливу стало традицією згадувати фактор адресата в створенні мовного звертання відправника. Реальне мовне середовище формують обидва учасники діалогу: репліка одного

комуніканта викликає певну реакцію в іншого. Мовне поведження співрозмовника коректує й комунікативне поведження відправника. Таким чином, у рамках моделі комунікативного процесу варто говорити не стільки про мовний вплив адресата (односпрямованість і однократність), скільки про мовну взаємодію (взаємонаправленість і повторюваність). Дія навіть одного комунікативного акту може радикально вплинути на підсумкове рішення.

Як справедливо зауважує І.С. Шевченко, діяльнісний підхід вводить у модель мовної комунікації особистість комуніканта у всій сукупності факторів, що детермінують його мовну поведінку: соціальний статус і роль, особистісні характеристики, навички мовного спілкування [32, с. 27].

Актуалізація міжособистісного фактора звужує трактування поняття дискурсу як переважно інтерактивного способу мовної взаємодії, що реалізується в діалозі. Даний підхід обумовлений і тим фактором, що мовлення як дія, як знаряддя комунікації найбільше яскраво проявляється в діалогічній формі. Діалог є найбільш природним проявом мовної діяльності. І навіть монолог імпліцитно діалогічний - звернений або до реального, або до віртуального адресата.

Підсумовуючи основні підходи до розуміння дискурсу зазначимо таке:

- дискурс як «мова, вища за рівень речення або словосполучення»;
- дискурс як «будь-яке вживання мови»;
- дискурс як висловлювання;
- дискурс як текст у сукупності з екстралінгвістичними (прагматичними, соціокультурними, психологічними та ін.) факторами, текст як цілеспрямована соціальна дія, компонент взаємодії людей та механізмів їхньої свідомості (когнітивні процеси)

Отже, на основі вище проаналізованого ми доходимо висновку, що поняття дискурсу є широким, родовим стосовно понять мовлення, текст, діалог, тобто дискурс – це цілеспрямована, ситуативно-обумовлена мовна дія, сукупність процесу й результату, аналіз якого треба проводити з урахуванням лінгвістичного й екстралінгвістичного факторів.

Таким чином, дискурс – це не лише відповідно логічно скомпонований і прагматично зорієнтований текст, а й водночас текст (усний чи письмовий) з конкретною когнітивною, антропологічно-зумовленою семантикою, це особлива підмова, особлива мовленнєва практика, що застосовується у певних функціональних сферах мовної спільноти.

Далі зосередимося на політичному дискурсі як особливій підмові власне дискурсу.

1.4. Політичний дискурс як тип комунікативної діяльності

Політичний дискурс – це складний і багатогранний феномен, який вивчається представниками різних наук. Його основи були закладені в середині ХХ століття, коли представники кембріджської та оксфордської філософських шкіл почали вивчати лінгвістичний контекст суспільної думки.

1.4.1. Дефінітивність політичного дискурсу. Серед класичних робіт з теорії політичного дискурсу можна назвати праці таких авторів, як Т.А. ван Дейк, М.Фуко, Ю.Хабермас.

М. Фуко розглядає «дискурсивні практики як способи використання мови для створення знань та смислів. Дискурсивні практики формуються в рамках певних соціальних контекстів, і вони відображають ці контексти» [27]. За допомогою цих понять Фуко досліджує співвідношення між мовою та суспільством. Він показує, що мова не є просто інструментом для передачі інформації, а також є способом формування соціальної реальності.

Дискурс – це не просто тексти, а й сукупність знаків, які обслуговують дану комунікацію. Ці знаки можуть бути вербальними (слова, фрази, речення) і невербальними (прапори, емблеми, портрети, погруддя, символічні і знакові особистості тощо) [28].

Дискурсивні формації – це більш складні структури, які складаються з набору дискурсивних практик. Дискурсивні формації визначають, які знання та сеанси є допустимими в певному соціальному контексті [29].

Дискурс – це складне комунікативне явище, яке включає в себе не тільки мову, але й соціальний контекст, суб'єктивну психологію людини та когнітивні процеси.

Це визначення підкреслює такі ключові характеристики дискурсу:

- Складність: дискурс – це не просто мова, а й сукупність різних факторів, які взаємодіють між собою.
- Комунікативність: дискурс – це завжди процес спілкування між людьми.
- Соціальна контекстуальність: дискурс завжди відбувається в певному соціальному контексті, який впливає на його зміст і форму.
- Суб'єктивність: дискурс завжди відображає суб'єктивну точку зору людини, яка його створює.
- Когнітивна природа: дискурс пов'язаний з процесами пізнання і створення знань.

Дискурс можна розглядати з двох точок зору.

Згідно з першою точкою зору, дискурс – це фрагмент дійсності, який має часову довжину та логіку розгортання. Він є завершеним твором, сформованим на основі організації смислів та використання смислового коду.

Мета аналізу дискурсу в рамках цього підходу – зрозуміти, як цей фрагмент дійсності конструюється і розгортається в реальності. Для цього дослідники аналізують заяви політиків, політичних оглядачів та коментаторів, публікації у ЗМІ, матеріали спеціалізованих видань, що мають справу з різними аспектами політики.

У сучасній лінгвістиці існує ще один підхід до розуміння дискурсу, який розглядає його як особливий вид комунікації.

Так, німецький філософ і соціолог Ю. Хабермас вважав, що «дискурс - це ДІАЛОГ, мета якого – досягти спільного розуміння реальності. Учасники дискурсу повинні бути готові відкинути свої суб'єктивні упередження, щоб об'єктивно дослідити світ. Таким чином, дискурс є методом пізнання, який дозволяє отримати істинні знання про реальність» [54].

Прихильники цього підходу стверджують, що дискурс – це комунікативна подія, яка відбувається між тим, хто говорить і слухає (спостерігачем та ін.) у процесі комунікативної дії в певному часовому, просторовому та іншому контексті. Ця комунікативна дія може бути мовною, письмовою, мати вербальні і невербальні складові.

Якщо застосувати цей підхід до аналізу соціальних і політичних явищ, то дискурс буде визначати не міжособистісний діалог як «мовну подію», а «соціальний діалог», що відбувається за допомогою і через суспільні інститути між індивідами, групами, а також між самими соціальними інститутами, задіяними в цьому діалозі.

Згідно з таким підходом, політичний дискурс – це дискурс політиків. Він формується в контексті функціонування політичних інститутів (засідання уряду, сесія парламенту, з'їзд партії) і є політичним, якщо супроводжує політичний акт у відповідній інституційній атмосфері.

Політичний дискурс є складним і багатогранним феноменом, який не має єдиного визначення. Тому існує потреба в науковому обґрунтуванні цього феномена, щоб краще зрозуміти його природу та функції.

Згідно з цією точкою зору, дискурс – це широке коло соціальних явищ, яке включає в себе різні аспекти, такі як:

Семіотичний аспект – це знакові системи, такі як мова, жести, образи, символи, а також форми знання, що відповідають певному часовому і соціокультурному контексту. Семіотичний аспект дискурсу вивчає, як знаки та символи втілюють у собі знання та значення, і як вони використовуються для спілкування та взаємодії між людьми.

Діяльнісний аспект – це різні соціальні дії, спрямовані на підтримку існуючих знакових систем і на створення нових смислів. Діяльнісний аспект дискурсу вивчає, як люди використовують знаки та символи для досягнення своїх цілей, і як вони створюють нові знання та сенси в процесі взаємодії.

Матеріальний аспект – це «навколишнє середовище» соціальної взаємодії: час, місце, умови. Матеріальний аспект дискурсу вивчає, як

матеріальний світ впливає на соціальну комунікацію, і як соціальна комунікація, у свою чергу, впливає на матеріальний світ.

Політичний аспект – це аспект дискурсу, який формує і відтворює владні відносини в суспільстві. Політичний аспект дискурсу вивчає, як знаки та символи використовуються для легітимізації влади та її поширення.

Соціокультурний аспект – це взаємодія персонального, соціального і культурного знання, цінностей, ідентичностей, що включає в себе знання про знакові системи, соціальні та політичні дії, матеріальний світ. Соціокультурний аспект дискурсу вивчає, як соціальні та культурні фактори впливають на соціальну комунікацію, і як соціальна комунікація, у свою чергу, впливає на соціальні та культурні процеси.

Однією з переваг цього підходу є виділення політичного аспекту дискурсу, який акцентує увагу на формуванні, прояві й відтворенні владних відносин у суспільстві.

Як це розтлумачується у сучасному словнику політичних термінів «дискурс політичний (лат. *discursus* – розмірковування, дав.-грец. *πολιτική* – політика) – складний комунікативний акт поєднання мови, значення та дії, пов'язаний із досягненням взаєморозуміння, як на інтраструктурному (внутрішньо-суб'єктному), так і на інтерструктурному (міжсуб'єктному) рівнях, між соціально-політичними групами, державами та народами. Дискурс політичний є логічною черговою мовлення, але передбачає присутність семантичного контексту і наявність систем позалінгвістичних смислів, значень і знань, які загальноприйняті та доступні у даному соціокультурному середовищі. Дискурс політичний означає певну здатність суб'єктів обговорювати, критикувати, рефлектувати, реконструювати політичну сферу. Дискурс політичний створює простір свободи, в котрому індивіди набувають здатність впливати на перебіг політичного процесу, стають реальними політичними суб'єктами, що є запорукою розвитку демократичних процесів в державі» [88, с. 81]. Отже, політичний дискурс – це сукупність мовних практик, які використовуються для формування та обговорення політичних ідей та цінностей.

Як це видно із визначення політичний дискурс відіграє важливу роль у сучасному політичному житті. Він використовується для формування суспільної думки, маніпулювання свідомістю людей та здійснення політичного впливу. Тому дослідження політичного дискурсу є важливим для розуміння політичних процесів та запобігання можливим спробам маніпуляцій.

1.4.2. Інституційність політичного дискурсу. Політичний дискурс відноситься до інституційного виду спілкування [75]. Інституційний дискурс – це дискурс, який здійснюється в громадських інститутах, спілкування в яких є складовою частиною їх організації. Соціальний інститут зовні є сукупністю осіб, установ, забезпечених певними матеріальними засобами і здійснюючих конкретну соціальну функцію. Зі змістовної сторони соціальний інститут – це «певний набір доцільно орієнтованих стандартів поведінки в певних ситуаціях» [1, с. 235]. До найважливіших соціальних інститутів відносяться політичні інститути (парламент, уряд та ін.), які забезпечують встановлення і підтримання політичної влади.

Необхідність встановлення в суспільстві владних відносин диктується обмеженістю матеріальних і соціальних ресурсів (таких, як безпека, статус, престиж, доступ до інформації). Стандартизовані зразки поведінки правочинних осіб, що забезпечують дану соціальну функцію, втілюються в соціальних ролях, характерних для даного інституту (президент, прем'єр-міністр, спікер, лідер партії і ін.).

Розуміння соціального інституту дозволяє окреслити основні параметри інституційного дискурсу: набір типових для даної сфери ситуацій спілкування (мовних дій), уявлення про типові моделі мовної поведінки при виконанні тих чи інших соціальних ролей, певна (обмежена) тематика спілкування, специфічний набір інтенцій і що впливають із них мовних стратегій.

Інституційне спілкування, на відміну від міжособистісного і художнього, є статусно-орієнтованим. В інституційному дискурсі зазвичай беруть участь дві сторони: представники інститутів (співробітники) і клієнти. Співробітники – це професіонали, наділені владою в своїй області (юристи, лікарі, педагоги,

священики, адміністратори і т.д.), клієнти – люди, які потребують їхніх послуг. В полі політики непрофесіоналів (маси, населення) теж можна розглядати як клієнтів політичних інститутів, основне призначення яких – забезпечення порядку і законності, тобто в кінцевому підсумку, нормальної життєдіяльності суспільного організму. Можна говорити про клієнтів в політичній комунікації і в більш вузькому сенсі: згадаймо, наприклад, такий жанр, як накази виборців депутатам – чому не замовлення для сфери обслуговування? М. Егер розглядає в якості політичних організацій, орієнтованих на клієнтів (client-oriented organizations), політичні лобі, рух по захисту прав споживачів, екологічні рухи та ін.

Відмінність політичної комунікації від інших видів інституційного спілкування полягає, по-перше, в тому, що «клієнт» в політичній комунікації, як правило, масовий, рідше груповий і ще рідше – індивідуальний, тоді як у медичній, юридичній, адміністративній, торговій, педагогічній та інших професійно-організаційних сферах клієнт переважно індивідуальний, рідше груповий і ніколи – масовий.

По-друге, відмінність проходить по переважному суб'єктно-адресатно вектору спілкування. В принципі тут можливі такі варіанти комунікації: інститут <-> інститут, представник інституту <- «представник інституту, інститут <-> громадяни; представник інституту громадянин. На відміну від таких соціальних інститутів, як юридичні, педагогічні, медичні та ін., де типовою є комунікація між окремим громадянином і представником інституту, яка носить двонаправлений, хоча і не рівностатусний характер, в політичному дискурсі, навпаки, громадянин як особистість, як окремий член суспільства, вступає в комунікацію з інститутом досить рідко, причому ця взаємодія здійснюється переважно в напрямку «громадянин – інститут». Ця взаємодія реалізується в наступних жанрах:

- листи і телеграми на підтримку або, навпаки, проти дій будь-якого політика / політичної організації, причому даний жанр не передбачає відповідних (в тому числі і мовних) дій з боку інститутів;

- звернення громадян зі скаргами (або доносами), на які інститути реагують вербально і / або акціонально. Комунікація по лінії «інститут -> громадянин» зводиться до актів заохочення (нагородження, оголошення подяки) і осуду (наприклад, лист в газету або офіційну заяву з засудженням дій громадянина). Спілкування в політичній сфері досить рідко здійснюється на рівні «представник інституту > індивідуальний клієнт». Такого роду спілкування відбувається, наприклад, в ситуації прийому громадян депутатом. М. Егер визначає інститут як «соціально узаконене спеціальне знання разом з людьми, уповноваженими проводити його в життя»

1.4.3. Дискурс – аналіз, суть та сфера застосування. Дискурс-аналіз – це ключ, який відкриває двері до розуміння політичного процесу. Він дозволяє нам побачити те, що було приховано від наших очей. Дискурс-аналіз – це рентген, який дозволяє нам побачити приховані структури політичної реальності. Дискурс-аналіз – це метод дослідження, який вивчає, як мова використовується в різних контекстах. Він має два основних напрями: **філософський і філологічний.**

Філософський напрям дискурс-аналізу пов'язаний із герменевтикою, яка вивчає процес розуміння тексту. Представники цього напрямку вважають, що мова є не просто засобом комунікації, а й способом пізнання світу. Вони використовують герменевтичні методи для аналізу політичного дискурсу, щоб зрозуміти, як люди інтерпретують політичні події та явища.

Філологічний напрям дискурс-аналізу спирається на лінгвістичні методи аналізу, а також на літературознавче вивчення нарративності та сюжетики. Представники цього напрямку вважають, що політичний дискурс має певну структуру та форму. Вони використовують лінгвістичні методи для аналізу політичного дискурсу, щоб зрозуміти, як мова використовується для конструювання політичної реальності.

У середині 50-х років минулого століття багато дослідників вважали, що аналіз повсякденної мови, герменевтика та філологія допоможуть змінити

історію політичної думки. Вони вважали, що історія політичної думки має стати історією мовного вживання та політичного мислення.

Однак на практиці аналіз мовних прикладів у філософських дослідженнях політичного дискурсу рідко був глибоким. Дослідники часто обмежувалися обговоренням кількох слів чи словосполучень, які, на їхню думку, мали особливу політичну значущість.

Дослідження політичного дискурсу за допомогою лінгвістичних методів і даних є відносно новим напрямком. Однак уже зараз можна виділити такі основні типи лінгвістичного аналізу дискурсу:

Парафразірування та синонімія. Цей тип аналізу спрямований на вивчення того, як мовні одиниці можуть бути замінені одна одною без зміни значення.

Аргументація та синтаксис. Цей тип аналізу фокусується на вивченні того, як мовні засоби використовуються для побудови аргументів.

Висловлювання. Цей тип аналізу розглядає мову як систему висловлювань, які мають певну структуру та значення.

Лексикологія та лексикометрія. Цей тип аналізу вивчає використання слів та словосполучень у політичному дискурсі.

Наративні функції. Цей тип аналізу вивчає те, як мовні засоби використовуються для створення наративів у політичному дискурсі.

Риторика. Цей тип аналізу вивчає використання мовних засобів для впливу на аудиторію.

Семіотика. Цей тип аналізу вивчає те, як мова використовується для створення значень.

Відмінкова граматики. Цей тип аналізу вивчає те, як відмінкові форми використовуються в політичному дискурсі.

Антропологічні та соціолінгвістичні дослідження. Цей тип аналізу вивчає те, як мова використовується в різних соціальних контекстах, включаючи політичний.

Суспільство складається з людської діяльності. Мова є інструментом, який люди використовують для здійснення цієї діяльності. Мова відображає соціальну реальність, але також і формує її.

1.4.4. Мова як важливий інструмент у політичному житті суспільства.

Вона використовується для формування політичних ідей, впливу на громадську думку та здійснення політичних дій.

Цей висновок підтверджується багатьма вченими, які вивчають взаємозв'язок мови і політики. Наприклад, М.Едельман стверджує, що **політична мова не просто відображає політичну реальність, а й є її частиною**. Вона формує політичні ролі та позиції, впливає на те, як люди сприймають політичні події та явища. Саме це відбувається у ході викладу **політичних новин**.

Ось деякі конкретні приклади того, як мова може впливати на політику:

Політичні лідери використовують мову для формування громадської думки щодо певних питань. Наприклад, вони можуть використовувати **емоційну мову**, щоб викликати у людей певні почуття або використовувати образну мову, щоб створити певну картину світу.

Політичні партії використовують мову для виділення себе від інших партій. Наприклад, вони можуть використовувати певну термінологію або образи, щоб підкреслити свої цінності та ідеї.

Політичні маніпулятори використовують мову для впливу на людей і підштовхування їх до певних дій. Наприклад, вони можуть використовувати риторику страху або образи, щоб викликати у людей певну реакцію.

Зрозуміння взаємозв'язку мови і політики є важливим для того, щоб вчитися критично мислити та приймати обґрунтовані політичні рішення.

Політичним дискурсом цікавляться люди різних професій і наукових дисциплін. Журналісти, політологи, філософи, соціологи, фахівці з комунікацій та лінгвісти вивчають, як мова використовується в політичному житті суспільства.

Одним із перших журналістів, які звернули увагу на роль мови в політиці, був А.Ф. Бентлі. Він вважав, що аналіз мовної діяльності є ключовим для розуміння політики та суспільної думки. А.Ф. Бентлі також підкреслював, що комунікація є важливим зв'язком між політикою та соціальною діяльністю [4].

Важливо пам'ятати, що мова і суспільство взаємодіють один з одним. Вони не є незалежними агентами. Вони діалектично пов'язані в дискурсі.

Гіпотеза про вплив **мови на політичне мислення** є однією з найважливіших в **аналізі політичного дискурсу**. Вона пов'язана з гіпотезою Сепіра-Уорфа, яка стверджує, що **мова формує наше розуміння світу**.

Людське мислення здійснюється за допомогою мови. Мова допомагає нам створювати концептуальні образи світу, а також соціальні структури. Концептуальні та соціальні світи тісно пов'язані між собою.

Твердження про те, що політичний дискурс може впливати на політичне мислення, стало широко відомим завдяки творам Джорджа Оруелла. У своїх іспанських репортажах, романі «1984» та статтях про англійську мову Оруелл описав важливі закономірності взаємодії мови і політики.

Основним досягненням Орвелла є концепція «новомови» – особливого роду дискурсу, який використовується для контролю політичної поведінки. Дослідження «новомови» в романі Дж. Орвелла «1984» показало, що її вокабуляр був сконструйований таким чином, щоб людина могла виразити лише єдине, дозволене владою значення, усі інші значення відсікалися [18].

Ось деякі конкретні приклади того, як мова може впливати на політичне мислення:

- мова може використовуватися для створення певних політичних образів. Напр., використання слова «тероризм» для позначення будь-якої форми насильства може призвести до того, що люди будуть сприймати весь політичний опір як щось негативне;

- мова може використовуватися для виправдання певних політичних дій. Напр.; використання слова «миротворча операція» для позначення військового

вторгнення може призвести до того, що люди будуть сприймати це вторгнення як щось позитивне;

- мова може використовуватися для переконання людей у необхідності певних політичних змін. Напр., використання слова «демократія» для позначення певної форми політичного правління може призвести до того, що люди будуть сприймати цю форму правління як щось бажане.

Джордж Орвелл вважав, що мова є невід'ємною частиною мислення. Він стверджував, що якщо політична влада обмежує можливості мовного вираження, то вона також обмежує спектр можливих розумових процесів.

Мета «новомови», за Дж.Орвеллом, полягала не в тому, щоб виражати індивідуальні думки та переконання, а в тому, щоб запобігти виникненню небажаних для влади думок. Непотрібні думки мали стати немислимими, оскільки вони не могли бути виражені за допомогою дозволених слів [18].

Ось кілька конкретних прикладів того, як «новомова» могла використовуватися для контролю мислення:

- Заміна складних слів простими могла зробити складні ідеї більш поверхневими та менш зрозумілими.
- Використання евфемізмів для приховування непривабливої реальності могло призвести до того, що люди б перестали розуміти, що відбувається насправді.
- Використання нових слів і виразів, які мали певне політичне значення, могло змінити те, як люди думають про світ.

Концепція «новомови» Дж. Орвелла є попередженням про те, як мова може бути використана для того, щоб контролювати людей і обмежувати їх свободу.

Дж.Орвелл вважав, що «новомова» – це замок, який замикає двері до мислення. Однак пізніше було встановлено, що «новомова» – це лише один із багатьох замків, які можуть бути використані для того, щоб контролювати мислення.

Ці замки називаються антимовами. Антимови – це тип дискурсу, який використовує когнітивні схеми для того, щоб змінити те, як ми розуміємо світ.

1.4.5. Україна: становлення політичної реальності. Сучасний український політичний дискурс – це заплутаний лабіринт, у якому важко знайти дорогу. Це пов'язано з тим, що в Україні немає єдиної карти політичної реальності.

Такий стан речей можна порівняти з тим, якби людина збиралася в подорож до незнайомої країни, але не мала карти. Вона б легко могла заблукати і не знайти потрібний шлях.

У випадку України, відсутність єдиної карти політичної реальності ускладнює розуміння того, як працює політична система, і вироблення ефективних політичних рішень.

Сучасний український політичний простір перебуває у стані становлення. Це означає, що колишня система політичних інститутів і зв'язків зруйнована, а нова ще не склалася. У такому перехідному стані починають виявлятися раніше невидимі розбіжності між політичними та іншими формами соціально-владних контактів.

Ця тенденція особливо яскраво проявляється на рівні політичного дискурсу. Для України, як і для інших пострадянських країн, існує два шляхи виділення політичного дискурсу: орієнтир на комуністичний дискурс (минуле) або на ліберальний дискурс (майбутнє). Однак обидва ці шляхи мають свої недоліки. Повернення до комуністичного дискурсу призведе до знову до зневажливого ставлення до політики, а ліберальний дискурс вимагає вже сформованої (концептуалізованої) політичної реальності.

Тому можна стверджувати, що в Україні політична реальність також перебуває у стані становлення. Це характеризується тим, що колишні суспільно-державні політичні інститути вже не існують, а нові тільки створюються. Точніше, і перші, і другі існують, але як репрезентації, а не фактичної суб'єкт-об'єктної взаємодії.

Цей стан можна охарактеризувати як «симуляцію» або «імітацію» політичної реальності. У такому просторі виникає особлива реальність, яка не звужується ні до минулого, ні до майбутнього, ні до їх поєднання. Її утворюють

швидкоплинні («віртуальні») стани й відносини, що виникають у момент політичної взаємодії і зникають після завершення цього акту.

Як же досліджувати такий політичний простір? Відповідь на це питання можна знайти, застосувавши так звану «парадигму Бахтіна». Справа в тому, що в просторі становлення, коли колишні регулятиви політичної поведінки зникли, а нові ще не склалися, не тільки деструктується реальність і порушується самоідентифікація особистості, а й руйнується самоідентифікація дослідника.

У традиційній філософії мислитель визначає/завершує політичну реальність (систему). У ситуації становлення досліднику самому необхідний «Інший», щодо якого він міг би самовизначитися. Але оскільки реальний «Інший» тут проблематичний, то має виникнути штучний «Інший», змодельований теоретиком. У результаті утворюється додатковий канал комунікації, що бере участь у політичній взаємодії, через який і відбувається самовизначення.

Отже, сучасний український політичний простір є складним і багатогранним. Він характеризується тим, що колишня система політичних інститутів і зв'язків зруйнована, а нова ще не склалася. Цей стан вимагає від дослідників застосування нових методів і підходів, зокрема парадигми Бахтіна.

Для дослідження політичного простору, що перебуває у стані становлення, філософу необхідно створити додатковий канал комунікації, який дозволить йому зрозуміти цей процес зсередини і ззовні.

Для створення цього каналу філософ «розподіляє» себе на три ролі:

Учасник політичної реальності – це та частина філософа, яка емоційно переживає політичну ситуацію. Ця роль дозволяє філософу відчувати та зрозуміти становлення політичної реальності зсередини.

Аналітик – це та частина філософа, яка рефлексує політичну ситуацію. Ця роль дозволяє філософу дослідити становлення політичної реальності з точки зору наукового методу.

Дослідник – це та частина філософа, яка створила «маску» аналітика. Ця роль дозволяє філософу самоототожнитися та знайти зовнішню позицію всередині політичного простору, що перебуває у стані становлення.

Перша роль дає змогу філософу відчувати, пережити становлення політичної реальності. Друга роль дозволяє йому дослідити цей процес. Третя роль дозволяє йому самоототожнитися та знайти зовнішню позицію всередині політичного простору, що перебуває у стані становлення.

Філософ отримує можливість організувати «гру» цими трьома ролями, щоб знайти гетерогенність політичної реальності.

Учасник кризової ситуації шукає «Іншого», з яким він міг би співвіднести себе. Таким «Іншим» виявляється маска аналітика. Однак ця маска є штучною, створеною дослідником з конкретними дослідницькими цілями.

Між дослідником і маскою виникає додатковий канал комунікації, який не бере участі в події, а отже, перебуває в іншій площині. Цей канал дозволяє уникнути рефлексивних парадоксів і знайти «надлишкове бачення», необхідне для дослідження.

1.5. Лінгвокультурні особливості перекладу політичного дискурсу

Мова є потужним інструментом, який може бути використаний для досягнення різних цілей. У політиці мова може використовуватися для:

- Формування громадської думки: Політики часто використовують мову, щоб сформувати громадську думку на свою користь. Вони можуть використовувати емоційні заклики, пропаганду та дезінформацію, щоб переконати людей у своїй правоті;
- Переконання й управління: Політики також використовують мову, щоб переконати людей у необхідності виконувати їхні накази. Вони можуть використовувати загрози, заохочення та обіцянки, щоб отримати послух;
- Приховування інформації: Політики іноді використовують мову, щоб приховати від громадськості інформацію, яку вони не хочуть, щоб люди знали.

Вони можуть використовувати двозначну мову, маніпулятивні фрази та риторичні прийоми, щоб ввести людей в оману.

У сучасному світі, коли роль політики і переговорного процесу в світі зростає, стає все більш важливою здатність критично мислити та аналізувати політичну мову. Люди повинні бути в змозі розпізнавати, коли мова використовується для формування або приховування інформації, і бути здатними формувати свою власну думку, не будучи обмануті політичними лідерами.

Ось кілька прикладів того, як мова може використовуватися в політиці:

- Політик може використовувати емоційні заклики, такі як страх або гнів, щоб переконати людей у необхідності підтримати його політику. Наприклад, політик може заявити, що його країна знаходиться під загрозою з боку іншої країни, щоб переконати людей підтримати збільшення військових витрат.

- Політик може використовувати пропаганду, щоб поширювати неправдиву або викривлену інформацію. Наприклад, політик може заявити, що його конкурент є корумпованим, щоб дискредитувати його.

- Політик може використовувати дезінформацію, щоб поширювати помилкову інформацію. Наприклад, політик може стверджувати, що його політика є успішною, незважаючи на докази того, що це не так.

- Політик може використовувати загрози, щоб залякати людей і змусити їх виконувати його накази. Наприклад, політик може залякати виборців, заявивши, що якщо вони його не оберуть, країна буде в хаосі.

- Політик може використовувати заохочення, щоб переконати людей виконувати його накази. Наприклад, політик може запропонувати виборцям податкові пільги, якщо вони його оберуть.

- Політик може використовувати обіцянки, щоб переконати людей виконувати його накази. Наприклад, політик може пообіцяти створити нові робочі місця, якщо його оберуть.

Важливо бути в курсі цих мовних прийомів, щоб не бути обмануті політичними лідерами. Люди повинні бути в змозі критично мислити та аналізувати політичну мову, щоб формувати свою власну думку.

Оформлення політичного дискурсу стало можливим завдяки стрімкій еволюції засобів масової інформації (ЗМІ).

ЗМІ відіграють важливу роль у формуванні громадської думки, і вони використовують свою силу для поширення політичної інформації та ідей.

ЗМІ створюють масштабний політичний дискурс, поєднуючи когнітивні й соціальні аспекти, цінності, символи, міфи. Вони визначають, які теми є важливими, які аргументи є переконливими, і які образи є привабливими для аудиторії.

Відшліфований журналістами публічний політичний дискурс стає частиною процесу, в якому індивіди конструюють власні смисли. Люди отримують інформацію про політику з ЗМІ, і вони використовують цю інформацію для формування своїх поглядів на світ.

Аналіз результатів цього процесу вимагає врахування не лише когнітивної сфери, тобто області породження суджень, а й національних і соціальних особливостей менталітету та психології людей, ціннісних орієнтацій у суспільстві.

Ось кілька прикладів того, як ЗМІ впливають на формування політичного дискурсу:

- ЗМІ можуть використовувати емоційні заклики, такі як страх або гнів, щоб переконати людей у необхідності підтримати певну політику. Наприклад, ЗМІ можуть розповідати історії про терористичні атаки, щоб переконати людей підтримати політику боротьби з тероризмом.

- ЗМІ можуть використовувати пропаганду, щоб поширювати неправдиву або викривлену інформацію. Наприклад, ЗМІ можуть поширювати дезінформацію про політичного суперника, щоб дискредитувати його.

- ЗМІ можуть створювати образи та міфи, які впливають на громадську думку. Наприклад, ЗМІ можуть створювати образ сильного і успішного лідера, щоб переконати людей підтримати його.

Спілкування між політиками та їхньою аудиторією є ключовим елементом політичного процесу. Політики повинні бути в змозі переконливо донести свою позицію до виборців, щоб отримати їхню підтримку.

Політичне мовлення є особливим видом мовлення, яке має свої особливості. Воно характеризується такими рисами, як:

- **Переконливість:** Політики повинні бути в змозі переконати свою аудиторію в тому, що їхня позиція є правильною. Для цього вони використовують різні мовні прийоми, такі як логічні аргументи, емоційні заклики, апел до цінностей тощо.

- **Ефективність:** Політичні мови повинні бути короткими та зрозумілими, щоб їхня аудиторія могла легко їх сприйняти.

- **Публікація:** Політичні мови часто транслюються або публікуються в ЗМІ, тому вони повинні бути адаптовані до широкого кола аудиторії.

Головною відмінністю політичного дискурсу від інших видів дискурсу є його яскраво виражена апеляція до ціннісної системи, яка існує в певному суспільстві. Політики використовують цінності, щоб переконати свою аудиторію в тому, що їхня позиція є морально правильною. Наприклад, політик може заявити, що його політика є справедливою або гуманною, щоб переконати людей підтримати її.

Політичні мови відіграють важливу роль у формуванні громадської думки. Вони впливають на те, як люди сприймають політику та політичних лідерів. Тому політики повинні бути в змозі говорити переконливо і ефективно, щоб досягти своїх цілей.

Ціннісна орієнтація є важливою складовою політичного дискурсу. Політики використовують цінності, щоб переконати свою аудиторію в тому, що їхня позиція є морально правильною.

Лексичні одиниці з оцінним значенням, такі як «свобода», «вибір», «права», «демократія», мають позитивне значення в більшості суспільств. Політики використовують ці слова, щоб представити себе та свою політику в позитивному світлі.

Особливі стилістичні прийоми, такі як метафори, порівняння, гіперболи, також можуть використовуватися для посилення позитивного значення цінностей. Наприклад, політик може порівняти свою політику з «світлом у темряві» або «новою надією».

Таким чином, ціннісна орієнтація є важливим інструментом у політичному дискурсі. Вона дозволяє політикам впливати на громадську думку та формувати образ себе та своєї політики.

Переклад політичних текстів є складним завданням, оскільки вони часто містять:

- **Національно-культурні особливості:** Політичні тексти часто містять посилання на національні символи, традиції, історичні події тощо. Ці особливості можуть бути незрозумілі читачам, які не знайомі з культурою країни оригіналу.

- **Політичну термінологію:** Політичні тексти часто містять спеціальну термінологію, яка може відрізнятися в різних країнах. Перекладач повинен бути в курсі цієї термінології, щоб правильно її передати.

- **Емоційні заклики:** Політичні тексти часто використовують емоційні заклики, такі як страх, гнів або надія. Ці заклики можуть бути ефективними в одній культурі, але не в іншій. Перекладач повинен бути в змозі зрозуміти ці заклики і знайти відповідний спосіб їх передачі в іншій мові.

Мета перекладу політичних текстів полягає в тому, щоб якомога ближче познайомити читача з текстом оригіналу. Для цього перекладач повинен враховувати всі особливості політичного дискурсу та національно-культурні відмінності між країнами оригіналу та перекладу.

Фонові знання є важливим інструментом для перекладача політичних текстів. Вони дозволяють перекладачеві зрозуміти контекст, в якому створюється текст, і правильно передати його значення.

Фонові знання включають:

- Знання про історію, культуру, традиції та звичаї країни оригіналу. Це допомагає перекладачеві зрозуміти, що мається на увазі в тексті, і уникнути помилок у перекладі.

- Знання про політичну систему, економічну ситуацію та соціальні проблеми країни оригіналу. Це допомагає перекладачеві зрозуміти, чому політик говорить саме те, що говорить, і правильно передати його мотиви.

- Знання про мову оригіналу, включаючи її лексику, граматику та стилістику. Це допомагає перекладачеві правильно зрозуміти значення тексту і знайти відповідний спосіб його передачі в іншій мові.

Фонові знання можна отримати різними способами:

- Пряме знайомство з країною оригіналу. Це найкращий спосіб отримати фонові знання, оскільки дозволяє безпосередньо відчувати культуру і побут країни.

- Читання книг і статей про країну оригіналу. Це дозволяє отримати основні відомості про країну, але не завжди може замінити пряме знайомство.

- Консультації з експертами. Цей спосіб дозволяє отримати конкретні знання про певну тему або проблему.

Перекладач політичних текстів повинен мати глибокі фонові знання, щоб правильно зрозуміти і передати текст оригіналу.

Переклад як засіб міжкультурної комунікації є мовною дією, яка передбачає передачу інформації з однієї мови на іншу. Діяльнісний інтерпретативний підхід до розуміння процесу перекладу передбачає, що перекладач повинен зрозуміти діяльність автора, який створив текст оригіналу.

Професор І.С. Шевченко [90], передбачає певною мірою **реконструкцію перекладачем діяльності автора тексту** протягом породження тексту оригіналу

За І.Шевченко [90] діяльність автора тексту оригіналу включає в себе:

- **Концептуалізацію:** Автор повинен **ЗРОЗУМІТИ І СФОРМУЛЮВАТИ ІДЕЮ**, яку він хоче висловити в тексті.

- **Репрезентацію:** Автор повинен **ЗНАЙТИ МОВНІ ЗАСОБИ** для вираження своєї ідеї.

- **Комунікацію:** Автор повинен **ПЕРЕДАТИ СВОЮ ІДЕЮ** читачеві.

Перекладач повинен реконструювати всі ці етапи діяльності автора, щоб правильно передати значення тексту оригіналу. Для цього перекладач повинен мати глибокі знання про мову оригіналу, а також про культуру і суспільство, в якому текст був створений.

Діяльнісний інтерпретативний підхід до розуміння процесу перекладу передбачає, що перекладач повинен зрозуміти діяльність автора оригінального тексту, щоб правильно його передати.

Діяльність автора оригінального тексту включає в себе:

- **Вибір мовних засобів:** Автор вибирає мовні засоби, щоб передати своє повідомлення. Ці засоби включають лексику, граматику, стилістику та інші елементи мови.

- **Формування змісту:** Автор формує зміст свого повідомлення, використовуючи мовні засоби. Цей зміст може включати факти, думки, почуття, емоції тощо.

- **Комунікативний намір:** Автор має на меті, комунікуючи з аудиторією. Цей намір може бути різним, наприклад, інформування, переконання, впливу тощо.

Ось кілька прикладів того, як **перекладач може реконструювати діяльність автора:**

- Якщо автор використовує **метафору**, перекладач повинен зрозуміти, що автор має на увазі під цією метафорою.

- Якщо автор використовує **жаргон**, перекладач повинен знайти відповідний жаргон в мові перекладу.

- Якщо автор звертається до **певної історичної події**, перекладач повинен пояснити цю подію читачеві перекладу.

Щоб правильно передати оригінальний текст, перекладач повинен зрозуміти всі ці елементи діяльності автора. Для цього перекладач повинен мати глибокі знання мови оригіналу, а також розуміння культурних особливостей країни оригіналу

Реконструкція діяльності автора є складним завданням, але вона є необхідною для того, щоб забезпечити ефективний переклад.

Для цього перекладач повинен враховувати такі фактори, як:

- Лексичні значення слів і словосполучень
- Грамматичні структури
- Стилiстичні прийоми
- Контекст, в якому створюється текст
- Національно-культурні відмінності між країнами оригіналу та перекладу

Перекладач повинен бути в змозі зрозуміти значення тексту в контексті його культури, щоб правильно передати його читачеві мови перекладу.

Ось кілька прикладів того, як переклад може бути використаний для репрезентації інших культур:

- Переклад художньої літератури дозволяє читачам з різних культур ознайомитися з культурою країни оригіналу.
- Переклад новин дозволяє людям з різних культур бути в курсі подій у світі.
- Переклад політичних документів дозволяє людям з різних культур розуміти політику інших країн.

Переклад є потужним інструментом, який може використовуватися для покращення міжкультурної комунікації. Він дозволяє людям з різних культур розуміти один одного і спілкуватися.

Ментальний простір – це сукупність знань, уявлень та досвіду, які має людина. Він визначає те, як людина сприймає світ і як вона в ньому діє.

Автор вихідного тексту і перекладач мають різні ментальні простори, оскільки вони живуть в різних культурах і мають різний досвід. Однак, у них також є деякі спільні зони, оскільки вони є людьми і мають деякі загальні риси.

Ширина зон перетину ментальних просторів визначає успішність перекладу. Чим ширші ці зони, тим легше перекладачеві зрозуміти автора вихідного тексту і передати його значення читачеві мови перекладу.

Процес визначення та вибору відповідних засобів для вдалого перекладу має творчий характер. Перекладач повинен бути в змозі використовувати свої знання, досвід та творчі здібності, щоб знайти найкращий спосіб передачі значення тексту в іншій мові.

Ось кілька порад щодо підвищення ефективності перекладу:

- Розширюйте свої знання про інші культури. Читайте книги і статті про інші культури, спілкуйтеся з людьми з інших культур.
- Розвивайте своє уяву. Навчіться дивитися на світ з різних точок зору.
- Будьте творчими. Не бійтеся експериментувати з різними способами перекладу.
- Широкі знання про інші культури, розвинена уява та творчий підхід допоможуть перекладачу створити переклад, який буде зрозумілим і ефективним для читачів мови перекладу.

Тому процес визначення та вибору відповідних засобів для вдалого перекладу має творчий характер.

Процес перекладу можна розділити на два етапи: розуміння та передача.

Етап розуміння:

На цьому етапі перекладач повинен зрозуміти, що означає текст оригіналу.

Для цього він повинен враховувати такі фактори, як:

- Лексичні значення слів і словосполучень
- Граматичні структури
- Стилiстичні прийоми
- Контекст, в якому створюється текст

Перекладач також повинен враховувати національно-культурні відмінності між країнами оригіналу та перекладу. Це означає, що перекладач повинен бути в курсі культурних особливостей країни оригіналу, щоб правильно зрозуміти значення тексту.

Етап передачі

На цьому етапі перекладач повинен передати значення тексту оригіналу мовою перекладу. Для цього він повинен знайти відповідний спосіб передачі значення тексту, враховуючи всі фактори, які були враховані на етапі розуміння.

Це може бути складним завданням, оскільки мови та культури можуть мати різні коди значення. Перекладач повинен бути в змозі знайти відповідний спосіб передачі значення тексту, не втрачаючи його оригінального значення.

Ось кілька порад щодо того, як поліпшити розуміння тексту оригіналу:

- Вивчити текст оригіналу уважно і ретельно.
- Подумайте про те, що хотів сказати автор.
- Врахуйте контекст, в якому створюється текст.
- Використайте свої знання про культуру країни оригіналу.

Ось кілька порад щодо того, як поліпшити передачу значення тексту оригіналу:

- Знайдіть відповідний спосіб передачі значення тексту, враховуючи всі фактори, які були враховані на етапі розуміння.
- Не бійтеся експериментувати з різними способами перекладу.
- Попросіть інших перевірити ваш переклад.

Розуміння та передача є двома основними етапами процесу перекладу. Важливо, щоб перекладач добре розумів текст оригіналу, перш ніж починати його перекладати.

Вибір відповідних засобів вираження в мові перекладу є важливою частиною процесу перекладу. Цей вибір залежить від багатьох факторів, включаючи:

- Лексичні значення слів і словосполучень
- Граматичні структури
- Стилiстичні прийоми
- Національно-культурні відмінності

Перекладач повинен враховувати всі ці фактори, щоб вибрати найбільш ефективний спосіб передачі значення тексту оригіналу.

Ось кілька порад щодо того, як вибрати відповідні засоби вираження в мові перекладу:

- Врахуйте лексичні значення слів і словосполучень в обох мовах. Переконайтеся, що ви вибираєте слова та словосполучення, які мають подібне значення в обох мовах.

- Врахуйте граматичні структури в обох мовах. Переконайтеся, що ви вибираєте граматичні структури, які є правильними та природними в мові перекладу.

- Врахуйте стилістичні прийоми в обох мовах. Переконайтеся, що ви вибираєте стилістичні прийоми, які є відповідними для стилю тексту оригіналу.

- Врахуйте національно-культурні відмінності. Переконайтеся, що ви вибираєте засоби вираження, які будуть зрозумілі та прийнятні для читачів мови перекладу.

Вибір відповідних засобів вираження в мові перекладу є складним завданням, але він є важливим для того, щоб забезпечити ефективний переклад. Перекладач повинен використовувати свої знання, навички і досвід, щоб зробити правильний вибір.

Дослівний переклад не є ефективним способом перекладу політичного дискурсу. У політичних текстах часто використовуються метафори, символи та інші мовні засоби, які мають певне значення в контексті культури, до якої вони належать. Дослівний переклад таких засобів може призвести до втрати прагматики вихідного тексту та спотвореного розуміння тексту іншомовним адресатом.

Домінантою політичного дискурсу є **поняття цінності**. Цінності є основою політичних аргументів і впливають на те, як люди сприймають політичні заяви. Для того, щоб переклад політичного тексту був ефективним, перекладач повинен враховувати ціннісну ієрархію різних культур.

Неспівпадання в концептуальних картинах світу комунікантів може ускладнити переклад політичного дискурсу. **Концептуальна картина світу - це сукупність знань, уявлень і цінностей, які формують сприйняття світу**

людиною. Неспівпадання в концептуальних картинах світу може призвести до того, що перекладач неправильно зрозуміє значення тексту оригіналу або неправильно передасть його читачеві мови перекладу.

Оскільки мета перекладу політичного дискурсу – викликати в іншомовному адресата реакцію, аналогічну реакції адресатів вихідного тексту, перекладач повинен враховувати всі ці фактори. Якщо політичний дискурс базується на цінності, яка не здатна при перекладі викликати аналогічну реакцію іншомовного адресата, перекладачу доводиться шукати інші цінності, при зверненні до яких зберігається прагматика вихідного дискурсу.

Переклад політичного дискурсу є складним завданням, але він є важливим для того, щоб забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію. Перекладач повинен використовувати свої знання, навички і досвід, щоб зробити переклад політичного тексту максимально ефективним.

Цінності є важливим елементом культурної картини світу. Вони існують у контексті інших цінностей і формують сприйняття світу людиною.

Культурні концепти – це багатовимірні, культурно-значущі соціопсихічні утворення в колективній свідомості. Вони є важливим елементом мовної картини світу.

Етноспецифічні концепти є особливо складними для перекладу, оскільки вони пов'язані з певною культурою і можуть не мати аналогів в іншій культурі. Для перекладу таких концептів перекладач повинен мати глибокі фонові знання про культуру, до якої належить концепт.

Відсутність концепту в тій чи іншій лінгвокультурі – явище надзвичайно рідкісне. Однак навіть якщо концепт існує в обох культурах, він може мати різне значення. Це пов'язано з тим, що цінності можуть мати різні відтінки в різних культурах.

Практично будь-який концепт може бути перекладений з однієї мови іншою. Однак при цьому може відбутися редукція змісту. Це пов'язано з тим, що не завжди вдається знайти точний еквівалент концепту в іншій мові.

Отже, переклад культурних концептів є складним завданням, яке вимагає від перекладача глибоких знань про культури, які стикаються в процесі перекладу.

Ось кілька порад щодо перекладу культурних концептів:

Вивчіть якомога більше про культуру, до якої належить концепт.

- Подумайте про контекст, в якому використовується концепт.
- Порівняйте концепт з іншими концептами, які мають подібне значення.
- Не бійтеся використовувати творчий підхід.
- Переклад культурних концептів є важливим завданням, яке дозволяє

забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію.

Відмінності між культурами проявляються у кількісній і комбінаторній варіативності вибору ознак при концептуалізації світу. Це означає, що різні культури можуть вибирати різні ознаки для опису світу, а також використовувати їх у різних комбінаціях.

Кількісна варіативність вибору ознак означає, що різні культури можуть зосереджуватися на різних аспектах світу. Наприклад, одна культура може зосереджуватися на фізичних аспектах світу, а інша - на соціальних або духовних аспектах.

Комбінаційна варіативність вибору ознак означає, що різні культури можуть використовувати різні комбінації ознак для опису одного і того ж явища. Наприклад, одна культура може описувати дерево як живий організм, який дає тінь і плоди, а інша - як символ життя або мудрості.

Пояснення таких особливостей вибору ознак вимагає від перекладача звернення до історії, психології, філософії того чи іншого народу. Історія може допомогти перекладачу зрозуміти, як культура розвивалася і як вона впливала на вибір ознак для концептуалізації світу. Психологія може допомогти перекладачу зрозуміти, як люди сприймають світ і як вони використовують мову для його опису. Філософія може допомогти перекладачу зрозуміти, як культура розуміє світ і як вона формує цінності та норми.

Ось кілька прикладів того, як перекладач може використовувати знання про історію, психологію та філософію для пояснення особливостей вибору ознак у різних культурах:

- Перекладач може пояснити, що в японській культурі важливе значення має поняття гармонії. Це може пояснити, чому японська мова має багато слів, які описують різні нюанси природи.

- Перекладач, наприклад, може пояснити, що в китайській культурі важливе значення має поняття конфуціанства. Це може пояснити, чому китайська мова має багато слів, які описують соціальні стосунки.

- Перекладач може пояснити, що в європейській культурі важливе значення має поняття раціоналізму. Це може пояснити, чому європейська мова має багато слів, які описують абстрактні поняття.

Розуміння особливостей вибору ознак у різних культурах є важливим для перекладача, оскільки дозволяє йому забезпечити точний і ефективний переклад політичних новин.

Висновки до Розділу 1

Політичним дискурсом називають мову, яка використовується в політичній сфері. Ця мова має ряд особливостей, які відрізняють її від повсякденної мови.

Однією з найважливіших функцій політичного дискурсу є функція переконання. Політичне мовлення спрямоване на те, щоб змінити думку або поведінку адресата. Для цього воно використовує різні мовні засоби, такі як аргументація, емоційний вплив, апеляція до авторитетів тощо.

Мовленнєвий вплив є основною метою комунікації в політичному дискурсі. Він стверджує, що будь-який текст, незалежно від його тематики, впливає на свідомість адресата. Однак для політичного тексту цей вплив є особливо важливим.

Принципова відмінність політичної мови від повсякденної полягає в тому, що в політичному дискурсі співвідношення між знаком і значенням може змінюватися. Звичні слова і фрази можуть отримувати нове значення, а добре відомі ситуації можуть інтерпретуватися по-новому.

Ця специфіка політичного дискурсу пояснює, чому в політичному тексті може бути присутній неекспліцитний смисл. Цей смисл не завжди можна зрозуміти буквально, а іноді він може бути навіть протилежним буквальному.

Деякі вчені вважають, що саме неекспліцитний сенс є «істинним» смислом політичного тексту. Вони стверджують, що для розуміння політичного тексту необхідно враховувати не тільки його буквальный зміст, а й його прихований сенс.

ЗМІ є потужним інструментом, який може використовуватися для формування політичного дискурсу. Вони відіграють важливу роль у формуванні громадської думки, і вони використовують свою силу для поширення політичної інформації та ідей.

Головною відмінністю політичного дискурсу від інших видів дискурсу є його яскраво виражена апеляція до ціннісної системи, яка існує в певному суспільстві. Політики використовують цінності, щоб переконати свою аудиторію в тому, що їхня позиція є морально правильною.

Ось кілька порад щодо перекладу політичних текстів:

- Вивчити національно-культурні особливості країни оригіналу. Це допоможе зрозуміти текст і знайти правильний спосіб його передачі.
- Ознайомитися з політичною термінологією країни мова, якої перекладається. Це допоможе точно передати значення термінів.
- Потрібно бути уважним до емоційних закликів. Варто подумати як їх можна передати в іншій культурі, не втрачаючи їх ефективності.

Переклад політичних текстів вимагає від перекладача глибоких знань і розуміння політичного дискурсу, а також уважного ставлення до національно-культурних відмінностей.

Ось кілька порад щодо реконструкції діяльності автора тексту оригіналу:

- Вивчити текст оригіналу уважно і ретельно.
- Подумайте про те, що хотів сказати автор.
- Врахуйте контекст, в якому створюється текст.
- Врахуйте національно-культурні відмінності між країнами оригіналу та перекладу.

Реконструкція діяльності автора тексту оригіналу є важливим етапом процесу перекладу. Вона дозволяє перекладачеві правильно зрозуміти значення тексту і передати його читачеві мови перекладу.

Переклад відіграє важливу роль у сучасних процесах міжкультурної комунікації. Він дозволяє людям з різних культур розуміти один одного і спілкуватися.

Перекладач виконує роль не **вербального перекодувальника, а інтерпретатора смислового коду, закладеного у вихідному тексті**. Це означає, що перекладач повинен не просто замінити слова однієї мови словами іншої мови, а передати значення тексту в іншій культурі.

Оптимальність перекладу зумовлена не тільки знанням алгоритмів іншої культури, а й також перетином ментальних просторів автора вихідного тексту і його перекладачів.

РОЗДІЛ 2. ДІЯЛЬНІСНО-ІНТЕРПЕТАТИВНИЙ ПІДХІД ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Шляхи збереження прагматики та емоційності вихідного політичного тексту при перекладі

При аналізі перекладів політичних текстів можна помітити, що далеко не завжди перекладач докладася певних зусиль для того, аби повною мірою зберегти прагматику та емоційність вихідного тексту.

Напр.: *Дорогий мій український народе! Високоповажні гості! Шановна громадо!... Я став Президентом волею українського народу. Ми з вами – його сини і дочки. ... Але, дорогі друзі, дорогі українці, наш спільний вибір – кольори українського прапору, він об'єднує нас усіх, хто живе на сході, на заході, на півночі і на півдні.* ... (Звернення Президента України Віктора Ющенка до українського народу. – 23 січня 2005//Прес-служба Президента України Віктора Ющенка).

- *My Dear Ukrainian people! Honorable guests!... I have become the President of Ukraine by the will of Ukrainian people. ... Still our common choice – the colors of the National Flag of Ukraine. They unite us. ... (Inaugural address of the President of Ukraine Viktor Yushchenko to the Ukrainian people on Independence Square. – 23 January 2005//Press Service of Ukraine's President Viktor Yushchenko).*

У наведеному нами прикладі перекладач не зміг повною мірою зберегти прагматику та емоційність вихідного тексту.

Так, у першому абзаці вихідного тексту Президент Ющенко звертається до різних груп аудиторії, використовуючи різні мовні засоби. Він звертається до українського народу як до «дорогого мого народу», що підкреслює його близькість і прихильність до народу. Він звертається до гостей як до «високоповажних», що підкреслює їхній статус і вагу. І він звертається до громади як до «шановної», що підкреслює її важливість і роль в суспільстві.

У перекладі всі ці мовні засоби втрачаються! Перекладач звертається до українського народу просто як до «дорогого», а до гостей просто як до «поважних». І він не перекладає слово «грумада», яке є важливим концептом! для української ментальності.

Це робить переклад менш ефективним, оскільки він не передає всю емоційну силу вихідного тексту. Адже Президент Ющенко використовував ці мовні засоби для того, щоб створити атмосферу єдності та солідарності серед аудиторії. Він хотів показати, що він є президентом всього українського народу, незалежно від їхньої етнічної приналежності, соціального статусу чи політичних поглядів.

У другому абзаці вихідного тексту Президент Ющенко знову звертається до аудиторії як до «дорогої», що підкреслює його близькість і прихильність до народу. І він знову використовує слово «грумада», щоб підкреслити важливість єдності народу.

У перекладі перекладач збереже ці мовні засоби. Однак він не зможе передати всю емоційну силу вихідного тексту, оскільки він не перекладає слово «грумада».

У третьому абзаці вихідного тексту Президент Ющенко використовує слова «наші» та «наш» для того, щоб об'єднати аудиторію в єдиний народ. Він говорить, що *«наш спільний вибір – кольори українського прапора, він об'єднує нас усіх»*.

У перекладі перекладач збереже ці слова. Однак він не зможе передати всю емоційну силу вихідного тексту, оскільки він не знає контексту, в якому використовуються ці слова. Адже слово «наш» в українському може мати різні значення. Воно може означати *«належний нам», «спільний для нас», «той, який ми любимо»*.

У цілому, переклад даного політичного тексту можна вважати неповним і недостатньо ефективним. Перекладач не зміг повною мірою зберегти прагматику та емоційність вихідного тексту. Це пов'язано з тим, що він не володів достатніми знаннями про українську культуру та ментальність.

Щоб зробити переклад більш ефективним, перекладач повинен був:

Знайти еквівалент для концепту «*громада*» в англійській мові. Наприклад, можна було б використовувати слово «*community*», яке також має значення «спільнота».

Передати емоційну силу звертань Президента Ющенка до аудиторії. Наприклад, можна було б використовувати такі слова, як «*beloved*», «*esteemed*» або ж «*honorable*».

Пояснити контекст, в якому використовуються слова «наші» та «наш». Наприклад, можна було б додати речення, пояснюючи, що ці слова означають «той, який ми любимо».

Звичайно, перекладати політичні тексти завжди непросто. Перекладач повинен бути не тільки компетентним у мовах, але й мати глибокі знання про культуру та ментальність країн, між якими здійснюється переклад.

Уточнення «нас усіх, хто живе на сході, на заході, на півночі і на півдні» є важливим для розуміння прагматичного значення вихідного тексту.

Під час президентських виборів 2004 року в Україні спостерігався поділ суспільства на два табори: «західний» і «східний». Кандидати в президенти, зокрема Віктор Ющенко, використовували цей поділ для своїх політичних цілей. Ющенко намагався представити себе як президента всього українського народу, незалежно від їхнього місця проживання.

Уточнення «нас усіх, хто живе на сході, на заході, на півночі і на півдні» підкреслює важливість єдності українського народу. Ющенко апелює до всіх українців, незалежно від їхньої етнічної приналежності, соціального статусу чи політичних поглядів.

У перекладі це уточнення втрачається. Перекладач, можливо, вважав, що це уточнення не є важливим для англійського читача. Однак це уточнення є важливим для розуміння прагматичного значення вихідного тексту.

Щоб зробити переклад більш ефективним, перекладач повинен був включити це уточнення. Наприклад, можна було б перекласти це уточнення так:

...the colors of the National Flag of Ukraine unite us, all of us, from east to west, from north to south.

Цей переклад зберігає прагматичне значення вихідного тексту, оскільки він підкреслює важливість єдності українського народу.

(2) *У цей день згадаймо героїв, що полягли за Перемогу, мучеників Освенцимів і ГУЛАГів, жертв Голодоморів, депортацій і Голокосту* (Звернення Президента України Віктора Ющенка до українського народу. – 23 січня 2005//Прес-служба Президента України Віктора Ющенка). –

(2a) *On this day let's commemorate the heroes who died for Victory, martyrs of Nazi and Soviet camps, victims of Holodomor (genocide famine of 1932-33), deportation and Holocaust. (Inaugural address of the President of Ukraine Viktor Yushchenko to the Ukrainian people on Independence Square. – 23 January 2005//Press Service of Ukraine's President Viktor Yushchenko).*

Політики часто використовують етноспецифічні концепти в своєму мовленні, щоб маніпулювати масовою свідомістю і здійснювати на аудиторію прогнозований вплив. Однак ці концепти можуть бути не зрозумілими для іншомовного адресата. Тому перекладач повинен бути обережним і намагатися зберегти прагматику вихідного тексту, не втрачаючи його сенсу для іншомовного читача.

У наведеному вами прикладі перекладач правильно зрозумів, що термін «Голодомор» є етноспецифічним і може бути не зрозумілим для англійського читача. Тому він додав уточнення «*genocide famine of 1932-33*». Це уточнення допомагає читачеві зрозуміти, що Голодомор був геноцидним голодомором, який стався в Україні в 1932-1933 роках.

Це уточнення є важливим для розуміння прагматичного значення вихідного тексту. Президент Ющенко апелює до міжнародної спільноти, щоб вона виступила проти російської агресії проти України. Він нагадує, що Україна є жертвою геноциду, і що вона заслуговує на підтримку.

Без уточнення «*genocide famine of 1932-33*» англійський читач міг би неправильно зрозуміти, що Голодомор був просто голодомором, а не геноцидом.

Це могло б призвести до того, що англійський читач не зрозумів би прагматичного значення вихідного тексту. Адже Термін «Голодомор» є етноспецифічним концептом, який має важливе значення для української культури. Він пов'язаний з трагічною подією геноциду українського народу, який стався в 1932-1933 роках. Для українського читача або слухача термін «Голодомор» викликає сильні емоції та переживання. Він символізує страждання і смерть мільйонів українців.

Для іншомовного адресата, без уточнення, термін «Голодомор» є просто словом, яке не має жодного значення. Він не викликає у нього жодних емоцій чи переживання.

Тому перекладач повинен бути обережним і намагатися зберегти прагматику вихідного тексту, не втрачаючи його сенсу для іншомовного читача. Для цього перекладач може використовувати різні прийоми, включаючи: 1) додавання уточнень, які пояснюють етноспецифічні концепти; 2) заміну етноспецифічних концептів на їхні еквіваленти в іншій мові; 3) використання приміток та коментарів, щоб пояснити значення етноспецифічних концептів; 4) вибір конкретного прийому залежить від контексту і від того, наскільки важливо зберегти прагматику вихідного тексту для іншомовного читача.

Вибір конкретного прийому залежить від контексту і від того, наскільки важливо зберегти прагматику вихідного тексту для іншомовного читача.

Переклад політичної термінології є складним завданням, ще й тому, що багато політичних термінів мають етноспецифічне значення і пов'язані з відповідними ідеологічними концепціями.

У наведеному вами прикладі перекладач правильно зрозумів, що терміни «Освенцим» і «ГУЛАГ» є етноспецифічними і можуть бути не зрозумілими для англійського читача. Тому він замінює їх на їхні еквіваленти в англійській мові.

Заміна терміну «Освенцим» на «Nazi camp» є вдалим рішенням, оскільки це слово зрозуміле для англійських читачів і викликає у них певні асоціації з фашистськими концтаборами.

Заміна терміну «ГУЛАГ» на «Soviet camp» є також вдалим рішенням, оскільки це слово зрозуміле для англомовних читачів і викликає у них певні асоціації з радянськими концтаборами.

Ці заміни допомагають англомовному читачу зрозуміти, що ці терміни стосуються певних історичних подій і мають певне значення.

Перекладач повинен бути обережним і намагатися зберегти прагматику вихідного тексту, не втрачаючи його сенсу для іншомовного читача. У випадку з політичною термінологією перекладач може використовувати різні прийоми, включаючи:

- Заміну термінів на їхні еквіваленти в іншій мові.
- Додання пояснень, які пояснюють значення термінів.
- Використовування приміток та коментарів, щоб пояснити значення термінів.
- Вибір конкретного прийому залежить від контексту і від того, наскільки важливо зберегти прагматику вихідного тексту для іншомовного читача.

Підготовленість промови політика проявляється у продуманості використання експресивних лексичних одиниць та синтаксичних конструкцій з метою підсилення емоційного сприйняття виступу, щоб завоювати симпатії адресата, змусити його співпереживати, сприймати, переймати та поділяти бажаний для адресанта емоційний стан. Публічні промови Віктора Ющенка є яскравим прикладом цього, тому і являють певні труднощі для перекладу. Напр.:

Ми обрали незалежність, бо ми є нащадками поколінь, які віками мріяли про українську державу, здобували волю потом і кров'ю (Звернення Президента України Віктора Ющенка до українського народу. – 23 січня 2005//Прес-служба Президента України Віктора Ющенка). – We have chosen for independence, as we are the descendants of those generations that were dreaming of Ukrainian state for centuries and courageously fighting for their freedom (Inaugural address of the President of Ukraine Viktor Yushchenko to the Ukrainian people on Independence Square. – 23 January 2005//Press Service of Ukraine's President Viktor Yushchenko).

Як видно з наведених вище прикладів, не зовсім вірний вибір засобів мови перекладу призвів до того, що висока емоційність і деяка патетичність вихідного тексту майже повністю втрачена.

Політики часто використовують образну мову, щоб створити сильний емоційний вплив на свою аудиторію. Це допомагає їм зміцнити свій авторитет і переконати людей у своїй правоті. Образна мова є важливою частиною політичного дискурсу. Вона дозволяє політикам яскраво описувати ситуацію і акцентувати важливі інформаційні сегменти. Емоційна інформація легше сприймається аудиторією, краще запам'ятовується і є природнішою. Ефективне використання образної мови є важливим фактором авторитетності лідера.

Уміння використовувати саме ті слова, які будуть адекватно інтерпретовані і матимуть прогнозований зміст у „карті” іншої людини (або ж групи людей), є надзвичайно цінним в загальній комунікації і в політичному дискурсі зокрема.

Політика – це мистецтво переконання. І один із **найважливіших інструментів** у цьому мистецтві – це **мова**. Політик, який уміло користується мовою, може вплинути на думки та почуття аудиторії, переконати її у своїй правоті та досягти своїх цілей. Так, вчиняв напр. президент України Володимир Зеленський у своїх зверненнях до парламентів різних світу на початку повномасштабного вторгнення росії до України. Приклад виступу перед парламентом Великої Британії: *«Я прибув сюди й стою перед вами від імені хоробрих. Від імені наших бійців, які зараз в окопах та під ударами ворожої артилерії. Від імені наших зенітників і всіх захисників неба, які оберігають Україну від ворожої авіації та ракет. Від імені наших танкістів, які воюють за повернення нашого законного кордону. Від імені наших призовників, які зараз проходять підготовку, зокрема тут, у Великій Британії, – дякую, Британіє – і які потім будуть відправлені на фронт – кваліфіковані, екіпіровані й готові до перемоги. І від імені кожного батька й кожної матері, які чекають своїх хоробрих синів і доньок додому з війни».*

Ось деякі з ключових моментів, які слід враховувати політику при використанні мови:

- Важливо зрозуміти аудиторію. Які її цінності, переконання та потреби? Як вона сприймає мову?
- Слова повинні бути зрозумілими та доступними. Політик не повинен використовувати надто складну або технічну мову, яка може бути незрозумілою для аудиторії.
- Мова повинна бути емоційно, ангажованою. Емоційна інформація легше сприймається і запам'ятовується, ніж раціональна.
- Мова повинна бути влучною та точною. Політик повинен вибирати слова, які точно передають його думку.

Якщо політику вдається створити яскравий образ, близький аудиторії, який закріпиться в її свідомості надовго, викликати в аудиторії потрібні йому емоції шляхом влучно дібраних слів, то його завдання можна вважати вдало виконаним.

Наприклад, американський президент Джон Ф. Кеннеді у своїй промові «Я міркую про Місяць» використав яскраву фігуру мовлення антитезу, щоб описати плани США щодо освоєння космосу. Він сказав: «Ми вибрали сходження на Місяць не тому, що це легко, а тому, що це важко». Ця антитеза викликала у аудиторії почуття гордості та надії, а також підняла її дух.

Отже, вміння використовувати мову є важливим фактором успіху в політичній кар'єрі. Політик, який уміло користується мовою, може досягти своїх цілей та вплинути на життя людей.

Переклад національно-специфічних реалій у політичних текстах є також складним завданням. Такі реалії є позамовними поняттями, які не мають прямого перекладу на інші мови. Вони можуть бути пов'язані з різними аспектами політичного життя, такими як:

Історія та традиції країни: наприклад, слова «*патріотизм*», «*демократія*», «*республіка*» мають різні значення в різних країнах.

Політична система: наприклад, слова «*президент*», «*парламент*», «*міністерство*» мають різні значення в різних країнах.

Культура та звичаї: наприклад, слова «хліб-сіль», «День Незалежності» мають особливе значення для певних країн.

Існує кілька методів перекладу національно-специфічних реалій у політичних текстах:

Транслітерація або транскрипція: це метод перекладу, при якому слова з однієї мови передаються буквами іншої мови. Наприклад, слово *president* транслітерується президент українською мовою. Або «Brexit» передається як «Brexit» українською мовою.

Переклад за допомогою еквівалента: цей метод перекладу передбачає використання слова з іншої мови, яке має схоже значення. Наприклад, слово «*parliament*» можна перекласти як «*парламент*» українською мовою.

Вибір методу перекладу залежить від конкретних обставин. У деяких випадках може бути доцільним використовувати кілька методів одночасно.

У випадку з реаліями, які є специфічними для певної політичної системи, важливо враховувати, чи знайома ця система перекладачеві та його аудиторії. Якщо реалія є незнайомою, то її переклад необхідно пояснити. Наприклад, слово «кнесет» в івриті перекладається як «Knesset», але також необхідно пояснити, що це назва парламенту Ізраїлю, тобто матимемо гібридний переклад, транскрибування + пояснення (експлікація).

При перекладі національно-специфічних реалій у політичних текстах важливо враховувати такі фактори:

Адресат перекладу: хто буде читати перекладений текст?

Мета перекладу: для чого перекладається текст?

Контекст: у якому контексті використовується реалія?

Важливо також пам'ятати, що переклад національно-специфічних реалій є суб'єктивним завданням. Не існує єдиного правильного способу перекладу таких реалій.

Таким чином, переклад національно-специфічних реалій є складним завданням, яке вимагає від перекладача знання мови, культури і політичної системи країни, з якої походить текст.

2.2. Збереження та передача на мову перекладу маніпулятивної функції політичного дискурсу

**Thousands Sign Ukraine
Petition To Remove Amnesty Chief**
Aug 11, 2022 at 9:35 AM EDT
Agnes Callamard

**Тисячі українців підписали
петицію щоб усунути голову амністії**
*Від 11 серпня 2022 року о 9:35
EDT*

Агнес Калламар

Ukrainian civil society leaders have started a petition demanding Agnes Callamard resign as Secretary General of Amnesty International, following a controversial report on the war in Ukraine.

Українські лідери громадянського суспільства розпочали петицію з вимогою до Агнес Калламар залишити посаду генерального секретаря Amnesty International після суперечливого звіту про війну в Україні.

Amnesty accused Ukrainian forces of using tactics that «violate international humanitarian law» and putting «civilians in harm's way,» by stationing themselves in urban areas.

Amnesty International звинуватила українські сили у використанні тактики, яка «порушує міжнародне гуманітарне право» і «завдає шкоди цивільним особам», розмістившись у містах.

The report sparked a furious reaction from Ukrainian President Volodymyr Zelensky, who accused Amnesty of shifting «the responsibility from the aggressor to the victim».

Доповідь викликала шалену реакцію президента України Володимира Зеленського, який звинуватив Amnesty у перекладанні «відповідальності з агресора на жертву».

In response to the report, a petition was launched by 57 Ukrainian civil society figures, including charity heads, journalists and activists, on the *Change.org* website.

Posted by Maksym Eristavi, chair of the KyivPride Managing Board, it calls for Callamard to resign along with «other employees...responsible for the incident.»

The petition reads: «We, the civil society of Ukraine, activists, volunteers, journalists and human rights defenders, are outraged by a series of irresponsible steps by Amnesty International, which put our lives and the lives of millions of other Ukrainians in even greater danger amid the ongoing Russian aggression.

«We demand the immediate resignation of the Secretary General of Amnesty International Agnes Callamard, other employees of the organization responsible for the incident, as well as making a series of steps to prevent a similar situation from happening again in the future.»

It goes on to describe the Amnesty report as «a spit in the face of

У відповідь на звіт на сайті Change.org було запущено петицію 57 українських діячів громадянського суспільства, включаючи керівників благодійних організацій, журналістів та активістів.

Автор: Максим Еріставі, голова правління KyivPride, закликає Callamard піти у відставку разом з «іншими співробітниками... відповідальними за інцидент».

«Ми, громадянське суспільство України, активісти, волонтери, журналісти та правозахисники, обурені низкою безвідповідальних кроків Amnesty International, які ставлять наше життя та життя мільйонів інших українців у ще більшу небезпеку під час триваючої російської агресії.

Ми вимагаємо негайної відставки генерального секретаря Amnesty International Агнес Калламар, інших співробітників організації, відповідальних за інцидент, а також здійснення низки кроків для запобігання повторенню подібної ситуації в майбутньому».

Доповідь Amnesty International описує як «плювок в обличчя

Ukrainian people who risk their lives every day».

Signatories include Volodymyr Sheiko, Ukraine Institute general director, Victoria Voytsitska, National Education Association board chair and Maksym Budyuka, who heads Ukrainian charity Protego.

The petition has also been signed more than 5,700 times by activists and members of the general public.

The petition adds: «Arguments about impartiality or neutrality make no sense, given that the report completely ignores the Ukrainian military and humanitarian context. In addition, Amnesty International's failure to explain the research methodology and provide meaningful evidence further undermined the security of millions of Ukrainians and gave the aggressor a powerful formal and ideological justification for further war crimes.

«The text of the report clearly shifts responsibility to those who defend themselves. This victim-blaming has nothing to do with the protection of human rights.»

українському народу, який щодня ризикує своїм життям».

Серед підписантів – Володимир Шейко, генеральний директор Українського інституту, Вікторія Войціцька, голова правління Національної освітньої асоціації та Максим Будюка, який очолює українську благодійну організацію Protego.

Петицію також понад 5700 разів підписали активісти та представники громадськості.

У петиції додається: «Аргументи про неупередженість або нейтралітет не мають сенсу, враховуючи, що доповідь повністю ігнорує український військово-гуманітарний контекст. Крім того, нездатність Amnesty International пояснити методологію дослідження та надати змістовні докази ще більше підірвала безпеку мільйонів українців та дала агресору потужне формальне та ідеологічне виправдання подальших воєнних злочинів.

«Текст доповіді чітко перекладає відповідальність на тих, хто захищає себе. Це звинувачення жертви не має нічого спільного із захистом прав людини».

On August 4 Callamard defended her organization's report on *Twitter*, commenting: «Amnesty has documented tirelessly Russia aggression, war crimes in Ukraine.

«Today we report on Ukraine tactics endangering civilians. To those who attack us alleging biases against Ukraine, I say: check our work. We stand by all victims. Impartially».

She later added: «Ukrainian and Russian social media mobs and trolls: they are all at it today attacking amnesty investigations.

«This is called war propaganda, disinformation, misinformation. This won't dent our impartiality and won't change the facts.»

After the report was published Oksana Pokalchuk, head of Amnesty International in Ukraine, resigned in protest.

She accused Amnesty of having «created material that sounded like support of Russian narratives,» adding: «Seeking to protect civilians, this study instead

4 серпня Калламар захистила звіт своєї організації в Twitter, коментуючи: «Amnesty International невпинно документувала агресію Росії, військові злочини в Україні.

Сьогодні ми звітуємо про тактику України, яка загрожує цивільному населенню. Тим, хто нападає на нас, заявляючи про упередження проти України, я кажу: перевіряйте нашу роботу. Ми підтримуємо всіх жертв. Неупереджено».

Пізніше вона додала: «Українські та російські соціальні медіа моби та тролі: вони всі сьогодні атакують розслідування amnesty.

«Це називається військова пропаганда, дезінформація, дезінформація. Це не підірве нашу неупередженість і не змінить фактів».

Після публікації звіту голова Amnesty International в Україні Оксана Покальчук на знак протесту подала у відставку.

Вона звинуватила Amnesty у тому, що вона «створила матеріал, який звучав як підтримка російських наративів», додавши: «Прагнучи захистити цивільне населення, це

has become a tool of Russian дослідження замість цього стало propaganda.» інструментом російської пропаганди».

Передумовою адекватного декодування і відповідного скеровування внутрішніх настанов адресата є конкретність та **образність ключових слів повідомлення.**

Це твердження означає, що для того, щоб аудиторія правильно зрозуміла повідомлення, повідомлення повинно бути конкретним і образним. Конкретні ключові слова допомагають аудиторії зрозуміти, про що йдеться в повідомленні, а образні ключові слова допомагають аудиторії краще запам'ятати повідомлення.

Це є передусім актуальним для політичного дискурсу.

Політичні лідери часто використовують мову, щоб впливати на думки та почуття аудиторії. Конкретні та образні ключові слова можуть допомогти політичним лідерам досягти своїх цілей, оскільки вони можуть допомогти аудиторії зрозуміти та запам'ятати їхні повідомлення.

Але аналіз політичних текстів дозволяє стверджувати, що політики розмовляють вкрай невизначено і використовують для цього цілий арсенал засобів.

Це твердження означає, що політичні лідери часто використовують мову, яка є неясною та невизначеною. Вони роблять це за допомогою різних засобів, включаючи:

Номіналізаційні елементи – це слова, які утворені від дієслів або прикметників. Номіналізаційні елементи часто є неконкретними, оскільки вони не вказують на конкретну дію або стан.

Слова з генералізованим референтним індексом – це слова, які можуть означати будь-яку особу, групу або предмет. Наприклад, замість того, щоб сказати «Ми введемо нові правила безпеки», політик може сказати «Будуть введені нові правила безпеки».

Конструкції з відсутнім активним суб'єктом – це конструкції, в яких відсутній той, хто виконує дію. Наприклад, замість того, щоб сказати «Уряд

оголосив про новий законопроект», політик може сказати «Оголошено про новий законопроект».

Використання номіналізаційних елементів, слів з генералізованим референтним індексом, конструкцій з відсутнім активним суб'єктом роблять повідомлення розмитим і позбавленим конкретики.

Це означає, що аудиторія може мати труднощі з розумінням того, про що йдеться в повідомленні, а також з тим, хто несе відповідальність за дії, які описуються в повідомленні.

Як це видно із проаналізованого перекладу широко в політичному мовленні використовуються *конструкції з відсутнім активним суб'єктом, пасивні конструкції, які сприяють уникненню відповідальності за сказане чи зроблене, якщо така необхідність виникне.*

Це твердження означає, що політичні лідери часто використовують пасивні конструкції, щоб уникнути відповідальності за свої слова або дії. Наприклад, замість того, щоб сказати «*I documented tirelessly Russia aggression, war crimes in Ukraine*», політик може сказати «*Amnesty has documented tirelessly Russia aggression, war crimes in Ukraine.*»

Ця тенденція є універсальною для політичного дискурсу будь-якою мовою, тому при перекладі, як правило, зберігається без істотних змін, наприклад:

2.3. Використання діяльнісно-інтерпретативного підходу при перекладі політичних новин

Переклад як засіб міжкультурної комунікації є мовною дією, яка передбачає передачу інформації з однієї мови на іншу. Діяльнісний інтерпретативний підхід до розуміння процесу перекладу передбачає, що перекладач повинен зрозуміти діяльність автора, який створив текст оригіналу.

**There's One Person We Need
to Run for President. It's Not Who
You Think | Opinion**

When *Newsweek* asked me «Who do I wish was running for President,» I thought the answer was pretty obvious. As in, «Do you like ice cream?» or «Is the Pope Catholic?» DUH-level obvious.

After all, if we've learned one thing from the past seven years, it's how much competence matters. *Donald Trump's* ineptitude led to cataclysm. Trump's own COVID-19 response leader *said* his incompetence killed more than 130,000 Americans, one of *thousands* of stupid decisions from someone who had no idea what he was doing and couldn't have cared less about government, other than as a reality show-esque *ego trip*, money *grab*, and vehicle for personal *revenge*.

Once we returned to leadership from someone who was experienced, knowledgeable, and sane, America reaped *incredible* rewards, including the most successful vaccination program in American history,

**Є одна людина, якій потрібно
балотуватися в президенти. Це не
те, що ви думаєте | Думка**

Коли *Newsweek* запитав мене «Кого б я хотів бачити, щоб той балотуватися на пост президента», я подумав, що відповідь була досить очевидною. Як у «Чи любите ви морозиво?» або «Папа Римський католик» Рівень DUH очевидний.

Зрештою, якщо ми дізналися одну річ за останні сім років, це те, наскільки важлива компетентність. Бездіяльність Дональда Трампа призвела до катаклізму. Некомпетентність Трампа призвела до вбивства понад 130 000 американців під час COVID-19. Це було одне з його тисяч дурних рішень, адже він турбувався не про уряд, а про гастролі його реаліті-шоу, накопичення грошей та засобів для особистої помсти.

Після того, як ми повернулися до лідерства від людини, яка була досвідченою, обізнаною та здоровою, Америка отримала неймовірні нагороди, включаючи найуспішнішу програму вакцинації в американській

getting our kids back in schools, the greatest single year of U.S. job creation, and the lowest unemployment in 50 years.

So the answer to the question seems clear: We should wish for a serious political professional with decades of proven government experience, right?

Nope. I went with Dwayne «The Rock» Johnson.

Before you dismiss me as crazy, unserious, or both, hear me out.

Competence won't address our biggest problem. Joe Biden was one of the most seasoned and able government professionals ever elected, using his expertise to pass reams of legislation to rival the most productive periods of American government in history. He has accomplishments out the wazoo.

None of that is stopping almost half the country from wanting to return to an insurrectionist, autocratic, 91-counts-indicted man who a jury ruled was a rapist and

історії, повернення наших дітей до шкіл, найбільший рік створення робочих місць у США та найнижчий рівень безробіття за останні 50 років.

Отже, відповідь на питання виглядає зрозумілою: ми повинні бажати серйозного політичного професіонала з багаторічним досвідом роботи в уряді, чи не так?

Ні. Я пішов з Дуейном «The Rock» Джонсоном.

Перш ніж ви відкинете мене як божевільного, несерйозного або обох, вислухайте мене.

Компетентність не вирішить нашу найбільшу проблему. Джо Байден був одним з найбільш досвідчених і здатних урядових професіоналів, які коли-небудь обиралися, використовуючи свій досвід для прийняття законів, щоб конкурувати з найпродуктивнішими періодами американського уряду в історії. У нього є досягнення.

Ніщо з цього не зупиняє майже половину країни від бажання повернутися до повстанського, самодержавного, звинуваченого в 91 рахунку чоловіка, який, за рішенням суду присяжних, був насильником і

who has promised to «terminate the Constitution.»

In 2020, the country was a patient crashing on the operating table. Biden's Presidency stabilized it, but not what is afflicting its people.

Today, our biggest problem is the underlying disease: that so many are besotted with a malignant lunatic, and terrified of an anodyne figure like Biden.

Trump supporters have become so warped as to simultaneously believe that Biden is a doddering dementia patient *and* a *Dark Brandon* evil genius. The more *fascist* Trump shrieks, the louder they cheer.

Four out of every 10 of us are in this *state*. We are not just a house divided. We are a house on fire. And the fault is not in our reality TV stars. It's in ourselves. We have to find a way to bring millions of Americans back to a place where we can go on together as a nation.

який пообіцяв «припинити дію Конституції».

У 2020 році в країні стався збій пацієнта на операційному столі. Президентство Байдена стабілізувало його, але не те, що турбує його людей.

Сьогодні нашою найбільшою проблемою є основна хвороба: що так багато людей оточені зляканим і божевільним і наляканим анодиною фігурою, як Байден.

Прихильники Трампа настільки збочені, що одночасно вважають, що Байден – пацієнт, який ухиляється від деменції, і злий геній Темного Брендона. Чим більш фашистський Трамп кричить, тим голосніше вони вболівають.

Четверо з кожного 10 знаходяться в такому стані. Ми не просто будинок розділений. Ми будинок у вогні. І вина не в нашій реальності телезірок. Це в нас самих. Ми повинні знайти спосіб повернути мільйони американців до того місця, де ми зможемо жити разом як нація.

<p>So the cure cannot be another dose of sane governance. The cure has to be medicine that breaks the addiction. We have to wean people onto something benign.</p>	<p>Таким чином, лікування не може бути ще однією дозою розумного управління. Ліки повинні бути ліками, які порушують додавання. Ми повинні відучити людей до чогось доброякісного.</p>
--	--

2.4. Збереження етапів діяльності автора твору при перекладі

У будь-якому перекладі відбуваються лексичні трансформації, тобто зміни в лексичному складі тексту. Ці зміни необхідні для того, щоб забезпечити адекватну передачу змісту оригіналу на перекладну мову.

Лексичні трансформації можна класифікувати за різними критеріями. Найпоширеніша класифікація виділяє такі типи лексичних трансформацій:

- Калькування – це дослівний переклад слова або словосполучення з однієї мови на іншу. Калькування часто використовується для передачі назв наукових понять, технічних термінів, а також деяких образних виразів. Наприклад, англійський вираз «black box» перекладається українською мовою як «чорний ящик».

- Транскрипція – це передача слова або словосполучення з однієї мови на іншу шляхом запису його звуків буквами іншої мови. Транскрипція використовується для передачі слів, які не мають еквівалентів у перекладній мові. Наприклад, японське слово «харакірі» перекладається українською мовою як «харакірі».

- Транслітерація – це передача слова або словосполучення з однієї мови на іншу шляхом запису його буквами іншої мови, зберігаючи при цьому порядок букв оригіналу. Транслітерація використовується для передачі слів, які мають еквіваленти у перекладній мові, але відрізняються написанням. Наприклад, *congress* – конгрес.

- **Емфатизація чи нейтралізація значення** – це зміна значення слова або словосполучення в перекладі. Емфатизація означає посилення значення слова або словосполучення в перекладі, а нейтралізація – його ослаблення. Наприклад, англійський вираз «*very important*» може перекладатися українською мовою як «*дуже важливий*» (емфаза) або просто як «*важливий*» (нейтралізація).

- Генералізація та конкретизація – це зміна обсягу значення слова або словосполучення в перекладі. Генералізація означає розширення обсягу значення слова або словосполучення в перекладі, а конкретизація – його звуження. Наприклад, англійське слово «*car*» може перекладатися українською мовою як «автомобіль» (генералізація) або як «легковий автомобіль» (конкретизація). Такі прийом перекладу як генералізація та конкретизація ми слідом за Г.Гарбузовою називаємо модуляція.

- **Опис і коментар** – це зміна форми слова або словосполучення в перекладі шляхом пояснення його значення. Опис означає надання додаткової інформації про значення слова або словосполучення, а коментар – пояснення його значення на основі контексту. Наприклад, англійське слово «*to be in a good mood*» може перекладатися українською мовою як «*бути в гарному настрої*» (опис) або як «*відчувати себе добре*» (коментар).

Необхідність лексичних змін зумовлена головним чином різними лексичними структурами мов, різними способами сприйняття та відображення дійсності, відмінними правилами сполучуваності та традиціями вживання тих чи інших сполучень і кліше.

Крім того, у різних мовах можуть існувати різні способи вираження одного й того самого значення. Наприклад, в англійській мові маємо вираз *suffer high losses in Ukraine*, тоді як в українській мові можна сказати *нести великі втрати*. У цьому випадку перекладачеві необхідно використати прийом модуляції.

Лексичні трансформації є важливою частиною перекладацького процесу. Вони дозволяють перекладачеві забезпечити адекватну передачу змісту оригіналу на перекладну мову, незважаючи на відмінності між цими мовами.

Russia's Winter of Discontent as Troop Losses at All Time High

Russian forces continue to *suffer high losses in Ukraine*, according to Kyiv whose figures show a spike in casualties over the last three months that have been the highest in such a period since President Vladimir Putin launched his full-scale invasion.

The General Staff of the Armed Forces of Ukraine said on Wednesday that Russia had lost 890 troops over the previous day, taking the total since the start of the war in February to 349,190. So far in December, Russia has lost 19,150 troops, with November and October registering 28,550 and 22,920 troops respectively, according to Kyiv. This three-month tally of 70,620 is more than the previous three-month high of 67,270 in the first quarter of 2023 during the first distinctive spike in casualties.

Intense fighting continues around the *eastern Ukrainian city of Avdiivka* as Russian forces advance with high reported losses, while Kyiv pivots to a defensive winter strategy and Moscow

Російська зима розчарування через великі втрати військ

Російські сили продовжують *нести великі втрати* в Україні, згідно з даними Києва, чії цифри показують сплеск жертв за останні три місяці, які були найвищими за такий період з тих пір, як президент Володимир Путін почав повномасштабне вторгнення.

Генеральний штаб Збройних сил України заявив у середу, що за попередню добу Росія втратила 890 військовослужбовців, загалом від початку війни в лютому до 349 190. За даними Києва, в грудні Росія втратила 19 150 військовослужбовців, з листопада по жовтень – 28 550 і 22 920 військовослужбовців відповідно. Цей тримісячний показник 70,620 перевищує попередній тримісячний максимум 67,270 у першому кварталі 2023 року під час першого періоду, коли росія несла найбільші втрати.

Інтенсивні бої тривають навколо східноукраїнського міста Авдіївка, коли російські війська просуваються з високими звітними втратами, тоді як Київ схиляється до оборонної зимової стратегії, а Москва посилює свою

ramps up its nationwide bombing campaign.

The Institute for the Study of War's Tuesday update noted «confirmed advances» of Russian units northeast of Kupyansk in the northeastern Luhansk Oblast, and north of Bakhmut and southwest of Avdiivka in the Donetsk Oblast. Moscow's troops also «continued positional meeting engagements along the entire line of contact,» the ISW wrote. Some of the most intense fighting along the 600-mile front is taking place in Avdiivka, a heavily fortified Ukrainian city that since 2014 has been at the forefront of Kyiv's battles with Moscow and Kremlin-controlled local separatists.

German Federal Prosecutor *Peter Frank is looking to seize 720 million euros (\$787 million) in Russian funds frozen in Germany following Vladimir Putin's invasion of Ukraine, amid a debate about how to redirect confiscated assets from Moscow to Kyiv.*

Frank has applied to Frankfurt am Main Higher Regional Court to

загальнонаціональну кампанію бомбардувань.

У вівторок Інститут вивчення війни відзначив «підтвержені досягнення» російських підрозділів на північний схід від Куп'янська на північному сході Луганської області, на північ від Бахмута та на південний захід від Авдіївки в Донецькій області. Війська Москви також «продовжували позиційні бойові дії на всій лінії зіткнення», пише ISW. Деякі з найбільш інтенсивних боїв уздовж 600-мильного фронту відбуваються в Авдіївці, сильно укріпленому українському місті, яке з 2014 року знаходиться на передньому краї боїв Києва з Москвою і контрольованими Кремлем місцевими сепаратистами.

Федеральний прокурор Німеччини Петер Франк хоче накласти арешт на 720 млн євро (787 млн доларів) російських коштів, заморожених у Німеччині після вторгнення Володимира Путіна в Україну, на тлі дебатів про те, як перенаправити конфісковані активи з Москви до Києва.

Франк звернувся до Вищого регіонального суду Франкфурта-на-

confiscate the money belonging to the Moscow Stock Exchange subsidiary National Settlement Depository, which was sanctioned by the EU in June 2022, Der Spiegel reported. The German state has only frozen the funds and assets of sanctioned Russian individuals and companies that remain owners of the assets if they cannot dispose of them. But Der Spiegel described Frank's move as representing «a new dimension in the enforcement of international sanctions against Russia,» according to a translation.

Russian forces fighting in the Kharkiv region of Ukraine have been *dealing with an outbreak of «mouse fever»* that's affected the soldiers' combat effectiveness, according to a Tuesday report from Ukraine's military.

In a Telegram post, Ukraine's military intelligence directorate reported that mouse fever has spread through the ranks of the Russian troops «due to inadequate provision of winter clothing and a complete lack of medical care». The post did not

Майні з проханням конфіскувати гроші, що належать дочірній компанії Московської фондової біржі «Національний розрахунковий депозитарій», яка була санкціонована ЄС у червні 2022 року, повідомляє Der Spiegel. Німецька держава лише заморозила кошти та активи підсанкційних російських фізичних осіб та компаній, які залишаються власниками активів, якщо вони не можуть ними розпоряджатися. Але Der Spiegel описав крок Франка як «новий вимір у виконанні міжнародних санкцій проти Росії», йдеться в перекладі.

Російські війська, які воюють у Харківській області України, мають справу зі спалахом «мишачої лихоманки», яка вплинула на боєздатність солдатів, йдеться у вівторок у звіті українських військових.

У повідомленні в Telegram управління військової розвідки України повідомило, що мишача лихоманка поширилася по рядах російських військ «через неналежне забезпечення зимовим одягом і повну відсутність медичної допомоги». У

indicate how many soldiers were postі не вказано, скільки солдатів, як believed to be sick. The infectious вважають, хворіють. Інфекційне disease seemingly described by захворювання, здавалося б, описане Ukraine is a type of hantavirus. Україною, є різновидом хантавірусу.

2.5. Використання алгоритму діяльнісно- інтерпретативного підходу при перекладі

Діяльність автора тексту оригіналу включає в себе:

- **Концептуалізацію:** Автор повинен **ЗРОЗУМІТИ І СФОРМУЛЮВАТИ ІДЕЮ**, яку він хоче висловити в тексті.
- **Репрезентацію:** Автор повинен **ЗНАЙТИ МОВНІ ЗАСОБИ** для вираження своєї ідеї.
- **Комунікацію:** Автор повинен **ПЕРЕДАТИ СВОЮ ІДЕЮ** читачеві.

Перекладач повинен реконструювати всі ці етапи діяльності автора, щоб правильно передати значення тексту оригіналу. Для цього перекладач повинен мати глибокі знання про мову оригіналу, а також про культуру і суспільство, в якому текст був створений.

Діяльнісний інтерпретативний підхід до розуміння процесу перекладу передбачає, що перекладач повинен зрозуміти діяльність автора оригінального тексту, щоб правильно його передати.

Діяльність автора оригінального тексту включає в себе:

- **Вибір мовних засобів:** Автор вибирає мовні засоби, щоб передати своє повідомлення. Ці засоби включають лексику, граматику, стилістику та інші елементи мови.
- **Формування змісту:** Автор формує зміст свого повідомлення, використовуючи мовні засоби. Цей зміст може включати факти, думки, почуття, емоції тощо.

- **Комунікативний намір:** Автор має на меті, комунікуючи з аудиторією. Цей намір може бути різним, наприклад, інформування, переконання, впливу тощо.

Ось кілька прикладів того, як **перекладач може реконструювати** діяльність автора:

- Якщо автор використовує *метафору*, перекладач повинен зрозуміти, що автор має на увазі під цією метафорою.
- Якщо автор використовує *жаргон*, перекладач повинен знайти відповідний жаргон в мові перекладу.
- Якщо автор звертається до *певної історичної події*, перекладач повинен пояснити цю подію читачеві перекладу.

Щоб правильно передати оригінальний текст, перекладач повинен зрозуміти всі ці елементи діяльності автора. Для цього перекладач повинен мати глибокі знання мови оригіналу, а також розуміння культурних особливостей країни оригіналу

Продемонструємо це на прикладі перекладу статті.

**Trump Colorado Decision
Could Have 'Snowball Effect' on
Other States**

Photo by Scott Olson/

Getty Images

TL/DR: «President Trump did not merely incite the insurrection,» Colorado Supreme Court majority justices wrote. «He continued to support it [siege on the Capitol] by repeatedly demanding that Vice President Pence refuse to perform his constitutional duty

**Рішення Трампа в Колорадо
може вплинути на інші
держави**

TL/DR: «Президент Трамп не

просто підбурював повстання», – написали судді Верховного суду Колорадо. «Він продовжував підтримувати її [облогу на Капітолії], неодноразово вимагаючи, щоб віце-президент Пенс відмовився виконувати свій конституційний обов'язок і

and by calling Senators to persuade them to stop the counting» of votes.

The Colorado Supreme Court banned Donald Trump from the state's ballot for the 2024 election over his role in the Jan. 6, 2021, Capitol attack. The 4-3 ruling makes Trump the first candidate deemed ineligible for the White House under the rarely used Civil War-era clause that bars any individual who has «engaged in insurrection» from holding office. The ruling applies to Colorado's GOP primary ballot, but it could have reverberations for the 2024 election.

Why it matters: The ruling has enraged Trump's supporters. The Colorado GOP Party said it will cancel the primary and hold a caucus instead if the court ruling disqualifying Trump remains in place. Trump's 2024 rival and entrepreneur Vivek Ramaswamy pledged to remove himself from the primary ballot until Trump's eligibility is restored. Trump's campaign spokesperson Steven Cheung pledged to appeal to the conservative-leaning Supreme Court. Dissenting Justice

закликав сенаторів переконати їх припинити підрахунок голосів».

Верховний суд Колорадо заборонив Дональду Трампу голосувати за вибори 2024 року через його роль у нападі на Капітолій 6 січня 2021 року. Рішення 4-3 робить Трампа першим кандидатом, який вважається непридатним для Білого дому відповідно до рідко використовуваного пункту про громадянську війну, який забороняє будь-якій особі, яка «брала участь у повстанні», займати посаду. Постанова стосується первинного голосування Республіканської партії Колорадо, але вона може мати реверберації на виборах 2024 року.

Чому це важливо: рішення розлютило прихильників Трампа. Партія Республіканської партії Колорадо заявила, що скасує праймеріз і проведе замість цього кокусі, якщо рішення суду про дискваліфікацію Трампа залишиться в силі. Суперник Трампа 2024 року і підприємець Вівек Рамасвами пообіцяв зняти себе з первинного бюлетеня, поки право Трампа не буде відновлено. Речник кампанії Трампа Стівен Чхон пообіцяв звернутися до Верховного суду, що підтримує консерваторів. Незгодний

Carlos Samour warned of «chaos». The decision reversed a lower court ruling that Trump engaged in insurrection but could not be barred because it was unclear the clause intended to cover the presidency.

What happens now? The Colorado ruling will be placed on hold until Jan. 4, pending the results of Trump's appeal to the Supreme Court – which has never ruled on Section 3. State officials asked for the matter to be settled by Jan. 5, a deadline for them to print the ballots. The GOP primary will take place on March 5. While it remains to be seen if Trump is reinstated, the GOP frontrunner is unlikely to make huge gains in the increasingly Democratic state. That won't necessarily stop him from returning to the White House. The ruling serves as a test case for other efforts to disqualify Trump from the state ballot under Section 3 of the 14th Amendment. If other states follow Colorado, it could weaken Trump's chances of amassing the 270 Electoral College votes required to win. Trump is facing similar battles in other states, including New Hampshire.

суддя Карлос Самур попередив про «хаос». Це рішення скасувало рішення суду нижчої інстанції про те, що Трамп брав участь у повстанні, але його не можна заборонити, оскільки неясно, який пункт має намір покрити президентство.

Що відбувається зараз? Рішення штату Колорадо буде відкладено до 4 січня до результатів звернення Трампа до Верховного суду, який ніколи не виносив рішення у розділі 3. Державні чиновники попросили вирішити це питання до 5 січня – крайнього терміну для друку бюлетенів. Праймеріз Республіканської партії відбудеться 5 березня. Хоча ще невідомо, чи буде Трамп відновлений, лідер Республіканської партії навряд чи досягне величезних успіхів у все більш демократичній державі. Це не обов'язково завадить йому повернутися в Білий дім. Рішення служить тестовою справою для інших спроб дискваліфікувати Трампа з виборчого бюлетеня штату відповідно до розділу 3 14-ї поправки. Якщо інші штати підуть за Колорадо, це може послабити шанси Трампа на накопичення 270 голосів Колегії вибірників, необхідних для перемоги. Трамп зіткнувся з аналогічними битвами в інших штатах, включаючи Нью-Гемпшир.

2.6. Передача ціннісної картини оригіналу на мову перекладу

Mike Johnson's Speakership Is Unraveling

House Speaker Mike Johnson's honeymoon period seems to have ended as a number of hardline and MAGA Republicans have criticized the Louisiana congressman over the recent passing of funding and government bills.

The Senate recently voted through the National Defense Authorization Act (NDAA), which authorizes military spending for the Defense Department, including a historic 5.2 percent pay raise for troops, and is now set to be signed by President Joe Biden.

The bill was a scaled-down version of what passed through the House in July and did not feature some culture war issues that hardline factions of the GOP were keen to as part of the \$886 billion military policy bill. These include restricting the Pentagon's abortion travel policy and cutting

Спікерство Майка Джонсона розгадується

Схоже, що медовий місяць спікера Палати представників Майка Джонсона закінчився, оскільки низка жорстких, республіканців MAGA розкритикували конгресмена Луїзіани через нещодавнє прийняття законопроектів про фінансування та уряд.

Сенат нещодавно проголосував за допомогою Закону про дозвіл на національну оборону (NDAA), який дозволяє військові витрати для Міністерства оборони, включаючи історичне підвищення зарплати на 5,2% для військ, і тепер має підписати президент Джо Байден.

Законопроект був зменшеною версією того, що пройшло через Палату представників у липні, і не містив деяких питань культурної війни, до яких прагнули жорсткі фракції Республіканської партії в рамках законопроекту про військову політику на суму 886 мільярдів доларів. Вони включають обмеження політики Пентагону щодо поїздок на аборти та

medical care for transgender troops, both of which were in the House defense policy bill that passed this summer under former House Speaker Kevin McCarthy.

The bill also includes a short-term extension of the Foreign Intelligence Surveillance Act, which was due to expire in December and grants data collection and surveillance powers to spy agencies. Some House Republicans believe debating extending FISA should have been considered via stand-alone legislation over concerns the powers are being abused.

Following the Senate's approval of the NDAA, Georgia Representative Marjorie Taylor Greene argued that Johnson had negotiated the bill with leading Democrat figures and that they had «shoved the FISA spy court into our defense bill».

The House Freedom Caucus is also said to be unhappy with Johnson's dealing with the NDAA

скорочення медичного обслуговування трансгендерних військовослужбовців, обидва з яких були в законопроекті про оборонну політику Палати представників, який був прийнятий цього літа під керівництвом колишнього спікера Палати представників Кевіна Маккарті.

Законопроект також включає короткострокове продовження Закону про спостереження за зовнішньою розвідкою, термін дії якого повинен був закінчитися в грудні і надає повноваження зі збору даних і спостереження шпигунським агентствам. Деякі республіканці вважають, що обговорення розширення FISA повинно було розглядатися через автономне законодавство щодо побоювань, що повноваженнями зловживають.

Після схвалення Сенатом NDAA представник Джорджії Марджорі Тейлор Грін стверджувала, що Джонсон вів переговори з провідними діячами-демократами і що вони «засунули шпигунський суд FISA в наш законопроект про захист».

Повідомляється, що Кокус свободи Палати представників також незадоволений тим, що Джонсон має справу з переговорами NDAA, назвавши

negotiations, calling the defense funding policy «an utter disaster for House Republicans and a massive unforced error from leadership», according to a memo obtained by Axios.

Johnson was elected House speaker in October after a period of chaos following McCarthy's ousting. The California Republican was removed from the role after Florida Representative Matt Gaetz introduced a motion to vacate after McCarthy negotiated with Democrats to push through a continuing resolution to avoid a government shutdown.

McCarthy himself changed congressional rules so that just one lawmaker needed to call a motion to vacate for it to be decided in a House vote. The rule is still in place, meaning Johnson could face the same fate if some hardline factions within the GOP are not happy with his performance.

Currently, there does not appear to be much desire from House Republicans to have a repeat of the disarray which

політику фінансування оборони «повною катастрофою для республіканців Палати представників і масовою невимушеною помилкою керівництва», згідно з меморандумом, отриманим Axios.

Джонсон був обраний спікером Палати представників у жовтні після періоду хаосу після витіснення Маккарті. Каліфорнійський республіканець був відсторонений від цієї ролі після того, як представник Флориди Метт Гаєц вніс клопотання про звільнення після того, як Маккарті провів переговори з демократами, щоб проштовхнути триваючу резолюцію, щоб уникнути припинення роботи уряду.

Сам Маккарті змінив правила Конгресу, так що лише одному законодавцю потрібно було викликати пропозицію про звільнення, щоб вона була вирішена на голосуванні в Палаті представників. Правило все ще діє, тобто Джонсон може зіткнутися з тією ж долею, якщо деякі жорсткі фракції всередині Республіканської партії не задоволені його грою.

Сам Маккарті змінив правила Конгресу, так що лише одному законодавцю потрібно було викликати пропозицію про звільнення, щоб вона

saw GOP several lawmakers fail to get enough support from their own party to replace McCarthy, essentially putting the lower chamber's work on hold for weeks.

Grant Reeher, the director of the Campbell Public Affairs Institute and a professor of political science at Syracuse University's Maxwell School of Citizenship and Public Affairs, said the GOP's razor-thin majority in the House, meaning fewer votes are needed to get a simple majority, on top of the fact the single motion to vacate rule is still in place means that Johnson's position as speaker is «constantly tenuous».

«However, Republicans in Congress suffered a severe black eye in the most recent speaker shift, and despite the firebrands in the Freedom Caucus – and a couple members in particular who don't seem to care whether they hurt the team – I think that experience has demonstrated to the radicals that they are indeed playing with political fire», Reeher told *Newsweek*.

була вирішена на голосуванні в Палаті представників. Правило все ще діє, тобто Джонсон може зіткнутися з тією ж долею, якщо деякі жорсткі фракції всередині Республіканської партії не задоволені його грою.

Грант Ріхер, директор Інституту громадських справ Кемпбелла та професор політології Школи громадянства та зв'язків з громадськістю Максвелла університету Сіракузи, сказала, що бритва-тонка більшість Республіканської партії в Палаті представників, тобто для отримання простої більшості потрібно менше голосів, крім того, що єдиний рух за звільнення правила все ще діє, це означає, що позиція Джонсона як спікера «постійно слабка».

Тим не менш, республіканці в Конгресі зазнали **сильного чорного ока** під час останньої зміни спікера, і, незважаючи на пожежні бренди в кокусі свободи, і членів пари, зокрема, яких, здається, не хвилює, чи завдають вони шкоди команді, я думаю, що цей досвід продемонстрував радикалам, що вони дійсно грають з політичним вогнем», – сказав Ріхер *Newsweek*.

«Furthermore, I think it's a good sign that Johnson has made some decisions that go against their grain, so he doesn't appear to be terribly afraid of them». Крім того, я думаю, що це хороший знак того, що Джонсон прийняв деякі рішення, які йдуть проти їх зерна, тому він, здається, не страшенно боїться їх.

Грамматичні трансформації відбуваються, коли об'єктом перекладу є та чи інша граматична структура оригінального тексту. Вони можуть бути викликані різними факторами, включаючи:

- Різні граматичні системи мов. Наприклад, в українській мові порядок слів у реченні є вільним, а в англійській мові – відносно жорстким. Це означає, що перекладачеві іноді необхідно змінювати порядок слів у реченні, щоб забезпечити адекватну передачу змісту оригіналу.

- Різні правила сполучуваності слів і словосполучень. Наприклад, в українській мові дієслово «бути» може використовуватися для вираження стану, а в англійській мові – для вираження існування. Це означає, що перекладачеві іноді необхідно змінювати тип сполучуваності слів у реченні, щоб забезпечити адекватну передачу змісту оригіналу.

- Різні стилістичні норми мов. Наприклад, в українській мові використовуються інфінітивні конструкції, а в англійській мові – дієприслівникові конструкції. Це означає, що перекладачеві іноді необхідно змінювати тип конструкції, щоб забезпечити адекватну передачу змісту оригіналу.

У порівнянні із лексичними проблемами, граматичні трансформації становлять менше труднощів для перекладача. Це пов'язано з тим, що граматичні структури різних мов часто є аналогічними. Однак, незважаючи на це, граматичні трансформації також мають свою специфіку та потребують особливих прийомів.

До основних прийомів, які використовуються для здійснення граматичних трансформацій, належать:

- Зміна порядку слів у реченні.
- Зміна типу сполучуваності слів і словосполучень.
- Заміна однієї граматичної конструкції іншою.
- Доповнення або вилучення граматичного елемента.
- Зміна форми слова або словосполучення.

Вибір конкретного прийому залежить від конкретних обставин перекладу.

Перекладач повинен враховувати такі фактори, як:

- Сенс оригінального тексту.
- Граматичні правила перекладної мови.
- Стилiстичні норми перекладної мови.

Граматичні трансформації є важливою частиною перекладацького процесу. Вони дозволяють перекладачеві забезпечити адекватну передачу граматики оригіналу на перекладну мову, незважаючи на відмінності між цими мовами.

Висновки до Розділу 2

Поняття дискурсу є широким, родовим стосовно понять мовлення, текст, діалог, тобто дискурс – це цілеспрямована, ситуативно-обумовлена мовна дія, сукупність процесу й результату, аналіз якого треба проводити з урахуванням лінгвістичного й екстралінгвістичного факторів.

Політичний дискурс – це складний і багатогранний феномен, який вивчається представниками різних наук. Його основи були закладені в середині ХХ століття, коли представники кембріджської та оксфордської філософських шкіл почали вивчати лінгвістичний контекст суспільної думки.

Аналіз мовної діяльності є ключовим для розуміння політики та суспільної думки. Мова формує наше розуміння світу (гіпотеза Сепіра-Уорфа). Людське мислення здійснюється за допомогою мови. Мова допомагає нам створювати концептуальні образи світу, а також соціальні структури. Концептуальні та соціальні світи тісно пов'язані між собою.

Концепція «новомови» Дж. Оруелла є попередженням про те, як мова може бути використана для того, щоб контролювати людей і обмежувати їх свободу.

Дж.Орвелл вважав, що «новомова» – це замок, який замикає двері до мислення. Однак пізніше було встановлено, що «новомова» – це лише один із багатьох замків, які можуть бути використані для того, щоб контролювати мислення. Ці замки називаються антимовами. Антимови – це тип дискурсу, який використовує когнітивні схеми для того, щоб змінити те, як ми розуміємо світ.

Мова є потужним інструментом, який може бути використаний для досягнення різних цілей. У політиці мова може використовуватися для: 1) формування громадської думки; 2) переконання й управління; 3) приховування інформації. Оформлення політичного дискурсу стало можливим завдяки стрімкій еволюції засобів масової інформації (ЗМІ).

ЗМІ відіграють важливу роль у формуванні громадської думки, і вони використовують свою силу для поширення політичної інформації та ідей.

ЗМІ створюють масштабний політичний дискурс, поєднуючи когнітивні й соціальні аспекти, цінності, символи, міфи. Вони визначають, які теми є важливими, які аргументи є переконливими, і які образи є привабливими для аудиторії. **Політичні мови** відіграють важливу роль у формуванні громадської думки. Вони впливають на те, як люди сприймають політику та політичних лідерів. Тому політики повинні бути в змозі говорити переконливо і ефективно, щоб досягти своїх цілей. **Ціннісна орієнтація** є важливою складовою політичного дискурсу. Політики використовують цінності, щоб переконати свою аудиторію в тому, що їхня позиція є морально правильною.

Переклад політичних текстів є складним завданням, оскільки вони часто містять:

- **Національно-культурні особливості:** Політичні тексти часто містять посилання на національні символи, традиції, історичні події тощо. Ці особливості можуть бути незрозумілі читачам, які не знайомі з культурою країни оригіналу.

- **Політичну термінологію:** Політичні тексти часто містять спеціальну термінологію, яка може відрізнятися в різних країнах. Перекладач повинен бути в курсі цієї термінології, щоб правильно її передати.

- **Емоційні заклики:** Політичні тексти часто використовують емоційні заклики, такі як страх, гнів або надія. Ці заклики можуть бути ефективними в одній культурі, але не в іншій. Перекладач повинен бути в змозі зрозуміти ці заклики і знайти відповідний спосіб їх передачі в іншій мові.

Мета перекладу політичних текстів полягає в тому, щоб якомога ближче познайомити читача з текстом оригіналу. Для цього перекладач повинен враховувати всі особливості політичного дискурсу та національно-культурні відмінності між країнами оригіналу та перекладу.

Фонові знання є важливим інструментом для перекладача політичних текстів. Вони дозволяють перекладачеві зрозуміти контекст, в якому створюється текст, і правильно передати його значення.

Фонові знання включають:

- Знання про історію, культуру, традиції та звичаї країни оригіналу. Це допомагає перекладачеві зрозуміти, що мається на увазі в тексті, і уникнути помилок у перекладі.

- Знання про політичну систему, економічну ситуацію та соціальні проблеми країни оригіналу. Це допомагає перекладачеві зрозуміти, чому політик говорить саме те, що говорить, і правильно передати його мотиви.

- Знання про мову оригіналу, включаючи її лексику, граматику та стилістику. Це допомагає перекладачеві правильно зрозуміти значення тексту і знайти відповідний спосіб його передачі в іншій мові.

Фонові знання можна отримати різними способами:

- Пряме знайомство з країною оригіналу. Це найкращий спосіб отримати фонові знання, оскільки дозволяє безпосередньо відчувати культуру і побут країни.

- Читання книг і статей про країну оригіналу. Це дозволяє отримати основні відомості про країну, але не завжди може замінити пряме знайомство.

- Консультації з експертами. Цей спосіб дозволяє отримати конкретні знання про певну тему або проблему.

Перекладач політичних текстів повинен мати глибокі фонові знання, щоб правильно зрозуміти і передати текст оригіналу.

Переклад як засіб міжкультурної комунікації є мовною дією, яка передбачає передачу інформації з однієї мови на іншу. Діяльнісний інтерпретативний підхід до розуміння процесу перекладу передбачає, що перекладач повинен зрозуміти діяльність автора, який створив текст оригіналу.

Професор І.С. Шевченко [90], передбачає певною мірою реконструкцію перекладачем діяльності автора тексту протягом породження тексту оригіналу

За І.Шевченко [90] діяльність автора тексту оригіналу включає в себе:

- **Концептуалізацію:** Автор повинен **ЗРОЗУМІТИ І СФОРМУЛЮВАТИ ІДЕЮ**, яку він хоче висловити в тексті.

- **Репрезентацію:** Автор повинен **ЗНАЙТИ МОВНІ ЗАСОБИ** для вираження своєї ідеї.

- **Комунікацію:** Автор повинен **ПЕРЕДАТИ СВОЮ ІДЕЮ** читачеві.

Діяльність автора оригінального тексту включає в себе:

- **Вибір мовних засобів:** Автор вибирає мовні засоби, щоб передати своє повідомлення. Ці засоби включають лексику, граматику, стилістику та інші елементи мови.

- **Формування змісту:** Автор формує зміст свого повідомлення, використовуючи мовні засоби. Цей зміст може включати факти, думки, почуття, емоції тощо.

- **Комунікативний намір:** Автор має на меті, комунікуючи з аудиторією. Цей намір може бути різним, наприклад, інформування, переконання, впливу тощо.

Перекладач повинен реконструювати всі ці етапи діяльності автора, щоб правильно передати значення тексту оригіналу. Для цього перекладач повинен мати глибокі знання про мову оригіналу, а також про культуру і суспільство, в якому текст був створений.

Ось кілька прикладів того, як **перекладач може реконструювати** діяльність автора:

- Якщо автор використовує *метафору*, перекладач повинен зрозуміти, що автор має на увазі під цією метафорою.
- Якщо автор використовує *жаргон*, перекладач повинен знайти відповідний жаргон в мові перекладу.
- Якщо автор звертається до *певної історичної події*, перекладач повинен пояснити цю подію читачеві перекладу.

Щоб правильно передати оригінальний текст, перекладач повинен зрозуміти всі ці елементи діяльності автора. Для цього перекладач повинен мати глибокі знання мови оригіналу, а також розуміння культурних особливостей країни оригіналу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Поради щодо перекладу з діяльнісного інтерпретативного підходу:

- Уважно читайте оригінальний текст, щоб зрозуміти його зміст і комунікативний намір автора.
- Зверніть увагу на мовні засоби, які використовує автор, щоб передати своє повідомлення.
- Подумайте, як можна передати ці мовні засоби в іншій мові, не втрачаючи їхнього значення та ефективності.

Перекладач виконує роль не **вербального перекодувальника, а інтерпретатора смислового коду, закладеного у вихідному тексті**. Це означає, що перекладач повинен не просто замінити слова однієї мови словами іншої мови, а передати значення тексту в іншій культурі.

Для цього перекладач повинен враховувати такі фактори, як:

- Лексичні значення слів і словосполучень
- Граматичні структури
- Стилiстичні прийоми
- Контекст, в якому створюється текст
- Національно-культурні відмінності між країнами оригіналу та перекладу

Перекладач повинен бути в змозі зрозуміти значення тексту в контексті його культури, щоб правильно передати його читачеві мови перекладу.

Ось кілька прикладів того, як переклад може бути використаний для репрезентації інших культур:

- Переклад художньої літератури дозволяє читачам з різних культур ознайомитися з культурою країни оригіналу.
- Переклад новин дозволяє людям з різних культур бути в курсі подій у світі.
- Переклад політичних документів дозволяє людям з різних культур розуміти політику інших країн.

Переклад є потужним інструментом, який може використовуватися для покращення міжкультурної комунікації. Він дозволяє людям з різних культур розуміти один одного і спілкуватися.

Перекладач також повинен бути в змозі знайти відповідний спосіб передачі значення тексту в іншій культурі. Це може бути складним завданням, оскільки мови та культури можуть мати різні коди значення. Ось кілька прикладів того, як переклад може бути використаний для репрезентації інших культур: 1) переклад художньої літератури дозволяє читачам з інших культур познайомитися з культурою країни, в якій написана книга; 2) переклад новин дозволяє людям з різних культур отримувати інформацію про події, що відбуваються в інших країнах; 3) переклад документів дозволяє людям з різних культур співпрацювати та вести бізнес.

Оптимальність перекладу зумовлена не тільки знанням алгоритмів іншої культури, а й також перетином ментальних просторів автора вихідного тексту і його перекладачів.

Оптимальність перекладу зумовлена не тільки знанням алгоритмів іншої культури, а й також перетином ментальних просторів автора вихідного тексту і його перекладача.

Ментальний простір – це сукупність знань, уявлень і досвіду людини, які визначають її сприйняття світу. Ментальні простори індивідів ніколи не можуть повністю збігатися, оскільки вони формуються під впливом різних факторів, таких як культура, освіта, особистий досвід тощо.

Перекладач повинен мати глибоке розуміння ментального простору автора вихідного тексту. Це означає, що перекладач повинен бути в змозі зрозуміти, як автор бачить світ, і чому він сказав саме так. Для цього перекладач повинен враховувати такі фактори, як:

- Культурні особливості країни, з якої походить автор тексту оригіналу.
- Індивідуальні особливості автора тексту оригіналу.
- Контекст, в якому створюється текст.

Якщо перекладач має глибоке розуміння ментального простору автора вихідного тексту, він зможе знайти відповідний спосіб передачі значення тексту в іншій мові.

Процес визначення та вибору відповідних засобів для вдалого перекладу має творчий характер. Це означає, що перекладач повинен бути в змозі творчо мислити і знаходити нестандартні рішення.

Поради щодо того, як перекладач може поліпшити перетин ментальних просторів автора вихідного тексту і свого власного:

- Будьте відкриті до інших культур і світоглядів.
- Читайте книги та статті про інші культури.
- Повторюйте досвід людей з інших культур.

Перекладач, який володіє глибоким розумінням ментального простору автора вихідного тексту, зможе створити переклад, який буде максимально близьким до оригіналу і буде зрозумілим читачеві мови перекладу.

Неспівпадання в концептуальних картинах світу може призвести до того, що перекладач неправильно зрозуміє значення тексту оригіналу або неправильно передасть його читачеві мови перекладу.

Поради щодо перекладу політичного дискурсу:

- Не намагайтеся дослівно перекладати метафори, символи та інші мовні засоби, які мають певне значення в контексті культури, до якої вони належать.
- Враховуйте ціннісну ієрархію різних культур.
- Будьте уважні до можливих неспівпадання в концептуальних картинах світу комунікантів.
- Шукайте інші цінності, при зверненні до яких зберігається прагматика вихідного дискурсу.

Переклад політичного дискурсу є складним завданням, але він є важливим для того, щоб забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію. Перекладач повинен використовувати свої знання, навички і досвід, щоб зробити переклад політичного тексту максимально ефективним.

Політичного дискурсу скерований на те, щоб викликати в іншомовного адресата реакцію, подібну до реакції адресатів вихідного тексту. У такому разі, завдання перекладача ускладнюється тим, що політичний дискурс апелює до ієрархії цінностей, актуальної лише в межах певної культури, для якої політичний дискурс власне створений.

Перекладач повинен, перш за все, правильно інтерпретувати вихідний текст, а тоді починати пошук засобів мови перекладу, здатних передати функцію вихідного повідомлення, його прагматику та емоційність. Переклад є важливим інструментом для розуміння та взаємодії між людьми з різних культур. Він дозволяє людям з різних культур краще пізнати один одного та їхні культури.

Адекватний переклад не може бути дослівним, адже дуже часто концепти чи реалії, які відсутні в мові перекладу, але наявні в оригіналі, вимагають додаткових пояснень чи тлумачень, інакше зміст перекладу залишиться незрозумілим для адресата і не матиме на нього такого ж впливу, як вихідний текст – на свого адресата, чим порушить адекватність перекладу.

Національно-специфічні реалії, особливості мовлення окремих політиків, авторські метафори та ідіоми, які підкреслюють національний колорит політичного дискурсу, завжди викликали значні труднощі для перекладу. Тому розробка методів ефективного перекладу, детальний критичний аналіз зроблених перекладів, виявлення недоліків та вдалих знахідок перекладачів при роботі з особливо складним матеріалом видаються, на нашу думку, потрібними, навіть необхідними для того, щоб міжнаціональне, міжкультурне спілкування було більш ефективним та менш проблемним.

Поняття політичної промови та вибір адекватного способу перекладу буде актуальним ще протягом століть, оскільки мова розвивається і перекладачеві необхідно вміти обирати такий спосіб перекладу, який буде не тільки адекватно передавати суть висловлювання, а й відповідати певним нормам перекладу. Політичний дискурс по суті є комплексом взаємостосунків між людиною і суспільством і, таким чином, функціонально направлений на формування у реципієнтів деякого фрагмента світосприймання або картини миру.

Використовуючи політичний дискурс можна зрозуміти, як в різних мовних колективах моделюються культурні цінності, як пропагується соціальний порядок, які елементи мовної картини миру залишаються за межами свідомих мовних стратегій говорючих і як формується концептуальна картина миру, властива кожному мовному колективу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття / За ред. М.Зубрицької. 2-е вид., доповнене. Львів: Літопис, 2001. 832 с [с. 351].
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Белова А. Д. Дискурс тетчеризма // *Вісник ХНУ: Іноземна філологія на межі тисячоліть*. Харків : Константа, 2000. С. 2.
4. Бентлі А.Ф. https://studies.in.ua/polit-sistem_srminar/1010-teorya-grupovoyi-politiki-a-bentl-dtrumen.html (інтернет ресурс)
5. Бойко Ю.П. Вживання підрядних речень у текстах різних функціональних стилів (на матеріалі англomовної прози та публіцистики) канд дисерт 10.02.04. Чернівці, 2002. 180 с.
6. Бойко Ю.П. Частота вживання підрядних речень як стилетворчий фактор (на мат. англomовної прози та публіцистики) // *Семантика мови і тексту*: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, Івано-Франківськ, 26-28 вересня 2006 р., С. 27–30.
7. Денисенко С. Н. Особливості перекладу стійких словесних комплексів у процесі фразеологічної деривації // *Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі*. Суми: СумДу, 1999, С. 17.
8. Дискурс іноземномовної комунікації (колективна монографія). Львів: Видавництво львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. 495 с.
9. Ейгер Г.В. Механізм побудови мовної правильності висловлювання. Харків, 1990. С.21.
10. Єрмоленко С.Я., Биби́к С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я. Єрмоленко. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
11. Задорожний Б.М. Про одну нерозв'язану мовознавчу проблему // *Іноземна філологія*. Випуск 11. Львів: ЛНУ, 1999. С. 6.

12. Киричук Л. М. Концептуальні аспекти перекладу рекламних текстів // *Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі*. Суми: СумДУ, 1999. С. 46.
13. Куцепал С. Французька філософія другої половини ХХ століття: дискурс із префіксом «пост». К.: Парапан, 2004 – 324 с.
14. Лях В. Від «Археології знання» до «Генеалогії влади»: проблема побудови метафізики в добу постмодерна // *Постмодерн.: переоцінка цінностей* / За ред. В.С. Лук'янець, В.С. Ратнікова. Вінниця, 2001. 376 с.
15. Манакін В. Когнітивна лінгвістика і контрактивна семантика // <http://www.kspu.kr.ua/research/nauk>
16. Мирошниченко В. В. Філософія відображення авторської концепції художнього твору в перекладі // *Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі*. Суми: СумДУ, 1999. С. 110.
17. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту (Основи лінгвопоетики). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 416 с.
18. Орвелл, Джордж 1984: роман. Київ : Вид-во Жупанського, 2022. 320 с.
19. Полюжин М.М. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень // *Проблеми романо-германської філології*. Ужгород : УДУ, 1998. С.11.
20. Приходько Г. І. Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові. Запоріжжя: ЗДУ, 2001. С. 6.
21. Програма з теорії і практики перекладу (англійська та німецька мова) / Карабан В.І., Радчук В.Д., Коломієць Л.В. Київ : НУ ім. Тараса Шевченка, 1999. С. 2.
22. Радчук В.Д. Що таке інтерпретація? // *La traduction*. Київ, 1997. С. 41.
23. Різун В.В. Аспекти теорії тексту // *Нариси про текст: теоретичні питання комунікації тексту*. Київ : Київський університет, 1998. С. 9.
24. Рудяков О.М. Лінгвістичний функціоналізм і функціональна семантика. Сімферополь: Таврія-плюс, 1998. С.8.

25. Семенюк О.А. Основи теорії мовної комунікації : навч посіб. К.: ВЦ «Академія», 2010. 240 с.(с. 115
26. Серажим К.С. Сучасний український політичний дискурс: формування нового стилістичного канону (дисертаційне дослідження). URL: www.journalib.univ.kiev.ua. (д.з. 12.10.2021)
27. Фуко М. Археологія знання. Київ : Основи, 2003. 326 с.
28. Фуко М. Правила промови. Київ : Основи, 1994. 287 с.
29. Чайковський Ян Проблема політичного дискурсу в теорії Теу ван Дейка // *Вісник Львівського університету. Філософські науки* 2007 Вип 10 С. 306–316.
30. Черненко Г. А. Моделювання інтерпретації семантичних аномалій: автореф. дис.... канд. філол. н. Київ : КНУ, 2000. С. 3.
31. Шевченко І. С. Історична динаміка прагматики речення. Харків : Константа, 1998, С. 6.
32. Шевченко І.С., Морозова О.І. Дискурс як мисленнєве та комунікативне утворення // *Вісник Харківського національного університету*. 2002. № 586. С. 30-38
33. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Київ : АртЕк, 1997.
34. Barthes R. The Death of the Author // *Heath S. Image, Music, Text*. London: Fontana, 1997.
35. Bellert I. Über eine Bedingung für die Kohärenz von Texten // *Semantik und Generative Grammatik* / hrsg. von F. Kiefer. Bd. 1. FaM 1972. S. 1–31.
36. Bertelsmann Universal Lexikon. Gütersloh: Bertelsmann Lexikon Verlag, 1990. S. 200.
37. Brown G., Yule G. Discourse analysis. Cambridge 1983. Brown G., Yule G. Discourse analysis. Cambridge 1983.
38. Cailliau R. The World Wide Web: Evolution, Regulation and Perspectives as a Medium of Information // [http://science.orf.at/science, orf?-dorcailliau&cvent-id=23&tmp=106366](http://science.orf.at/science/orf?-dorcailliau&cvent-id=23&tmp=106366).

39. Cook G. *Discourse*. Oxford: OUP, 1990. 237 p.
40. Debus F. Überfremdung der deutschen Sprache? // *Deutsch als Fremdsprache*, 2001. N 4. S. 195.
41. Dijk T. A. van, Kintsch W. *Strategies of Discourse Comprehension*. New York: Academic Press, 1983. P. 1.
42. Dijk T. van. *Philosophy of action and theory of narrative*. Amsterdam 1974.
43. Dijk T. van. *The Study of Discourse // Discourse as Structure and Process* / Ed. by T. van Dijk. Vol.1. L.: Sage Publ., 1998. PP. 1–34.
44. Duden *Deutsches Universalwörterbuch*. 2. Aufl. Mannheim: Dudenverlag, 1989. S. 350.
45. Duden *Fremdwörterbuch*. 6. Aufl. Mannheim: Dudenverlag, 1997. S. 197.
46. Engelhard M. Übersetzung als Interpretation // *Arion: Jahrbuch der Puschkin-Gesellschaft* / hrsg. von R.-D. Keil. Bonn: Bouvier Verlag 1989. S. 103.
47. Fillmore Ch. J. *Linguistics as a Tool for Discourse Analysis // Hand book of Discourse Analysis*. V.1. London, 1985. P. 11-39.
48. Flusser V. *Die Schrift: Hat Schreiben Zukunft?* 4. Aufl. Göttingen: Edition Inmatrix, 1992, S. 22, 56, 78.
49. Flusser V. *Zum Abschied von der Literatur // Merkur* N 451 – 452. 40. Jg. – Sept. / Okt. 1986. Hf. 9/10. S 898.
50. Flusser V. *Zwiegespräche, Interviews 1967-1991* hrsg. von K. Sander *European Photography* 1996. S. 67.
51. Foucault M. Was ist ein Autor? // *Foucault M. Schriften zur Literatur*. FaM 1988. S. 7-31.
52. Frank R. *Literaturdidaktische Position // Wirkendes Wort*. Jg. 31. 1981. Hf. 1. S. 47.
53. Geis M.L. *The Language of politics*. NY. etc.: Springer Verl., 1987. 189 p.
54. Habermas Jürgen *Alsoa History of Philosophy. The Project of a Genealogy of Postmethaphysical Thinking*. Suhrkamp Verlag AG Berlin Polity Press. Vol .1 2023

55. Harris Z. Discourse analysis // *Language*. 1952. N 28. P. 1–30.
56. Homsy N. Rules and representations. New York, 1980. P. 223-224.
57. Iser W. Der Leservorgang: Eine phänomenologische Perspektive // *Rezeptionsästhetik: Theorie und Praxis* / hrsg. von R. Warning. München 1975. S. 259.
58. Jakobson R. Linqaggi nella società e nella tecnica. Milano 1970. P. 11.
59. Jeschke Claudia. Tanz als Bewegungs Text. Tübingen : Niemeyer, 1991. 380 s.
60. Knaurs etymologisches Lexikon/hrsg. von U. Hermann. München: Lexikographisches Institut, 1983. S. 117.
61. Koeppen W. Einer der spricht: Gespräche und Interviews. FaM 1995. S. 186.
62. Küpper H. PONS: Wörterbuch der deutschen Umgangssprache. Stuttgart: Klett, 1990, S. 376.
63. Lehnert W. Problems in question answering // *Cognitive Constraints on Communication* / eds. by L. Vaina and J. Hintikka. D. Reidel Publishing Company, 1984.
64. Medienkurse/hrsg. von B. Kettemann, M. Stegu, H. Stöckl. FaM: Lang, 1998. 167 s.
65. Mey J. The Pragmatics of transition // *Political discourse in transition in Europe*, 1989-1991. Amsterdam; Philadelphia, 1998. P.25-34.
66. Morris Ch. W. Foundations of the theory of sign. Chicago: Univ. of Chicago Press, 1938. 59 p.
67. Mummert I., Pommerin G. Ansätze einer kreativitätsorientierten Textanalyse und Textbearbeitung // *Deutsch als Fremdsprache*. 2001. N 3. S. 143-152.
68. Naumenko A.M. Vorstellung einer neuen Auffassung zum Interpretieren eines belletristischen Textes // *“das Wort”* ,‘88–‘89. Zwickau, 1988. S. 206–214.
69. Nayhauss H. -Ch. Graf von Deutsche und fremdkulturelle Gegenwartsliteratur. Karlsruhe/Omsk 2000. S. 25.
70. New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language Danbury, CT: Lexicon Publications Inc., 1993. 1148 p., 67 p.

71. Ockel Eberhard. Wie kann ein Text durch gestaltetes Lesen zur Entfaltung der mündlichen Ausdrucksmöglichkeiten beitragen? // *Mutterspache: Vierteljahresschrift für deutsche Sprache*. Jg.108. H.3. Wiesbaden 1998. S. 252.
72. Pike K. L. Language in relation to a unified theory of the structure of human behavior. The Hague 1954.
73. Pocock J.G.A. Politics, language and time: Essays on political thought and History. New York : Atheneum, 1971. 29 p.
74. Rossbacher K. Weiter lesen, weiter leben: Kein Abgesang auf gedruckte Lektüre // *Akten des X. Internationalen Germanisten Kongresses Wien 2000*. Bd. 1. Wien: Lang, 2002. S. 43.
75. Seidel G. Political discourse analysis // *Handbook of discourse analysis*. L. etc., 1985. Vol. 4. P. 43-60.
76. Sperber D., Wilson D. Relevance: Communication and Cognition. Oxford: Harvard Univ. Press, 1986.
77. Tannen D. Gender and Discourse. New York; Oxford University Press, 1996. 229 p.
78. Tarassova O. Die neueste Faust» Übersetzung in Rußland (Manuskript des Beitrags an der Übersetzer-Konferenz in Erfurt August 1999). S. 1.
79. Trier J. Der deutsche Wortschatz im Sinnbezirk des Verstandes: Die Geschichte eines sprachlichen Feldes. Heildelberg 1931.
80. Tytler Alexander Fraser. Essay on the principles of translation. London 1791. P. 16.
81. Wahrig G. Deutsches Wörterbuch. Gütersloh: Bertelsmann Lexikon Verlag, 1997. S. 365.
82. Webster's New World Dictionary of the American Language. USA : Prentice Hall Press, 1986. 1692 p.
83. Wierzbicka A. Language. Culture. Cognition. M.: Russian dictionaries, 1996. 416 p.
84. Wierzbicka A. Semantic universals and the description of languages. M.: Languages of Russian Culture, 1999. 780 p.

ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

85. Гайдулін О. О. Політичний дискурс як праксіологічна складова політологічного навчання // *Соціально-гуманітарна освіта України та шляхи її розбудови*. Матеріали Всеукр. наради завідуючих каф. соціально-гуманітарних дисциплін. Київ : Генеза, 1997. С. 23–25.

86. Гнезділова Я.В. Реалізація емотивної функції в публічних промовах політичних діячів США та Великобританії // *Мова і культура*. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2003. Вип. 6. Т. II. Психологія мови і культури. Мова і засоби масової комунікації. С. 358–363.

87. Долгіх В. П. Політичний дискурс: походження та зміст поняття // *Грані*. 2002. № 6. С. 121–125.

88. Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник к / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за наук. ред. Хоми Н. М. Львів : «Новий Світ-2000», 2015. 396 с.

89. Чадюк О.М. Опозиція «ми – вони» у сучасній українській політичній метафориці // *Мова і культура*. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2003. Вип. 6. Т. II. Психологія мови і культури. Мова і засоби масової комунікації. С. 276–282.

90. Шевченко І.С. Герменевтичний аспект перекладу як вторинної метакомунікації // *Вісник ХНУ ім. В.Н.Каразіна*. Харків: Константа. 2003. Вип. 609. С. 7-11.

91. Dijk T. A. van. What is political discourse analysis? // Blommaert J., Bulkaen C. *Politikal linguistics*. Amsterdam. 1998.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

92. Newsweek [електронний ресурс]

93. <https://www.defensenews.com/pentagon/2023/01/06/us-to-send-ukraine-largest-package-yet-worth-375-billion/>

94. <https://www.defensenews.com/pentagon/2023/02/07/us-clears-poland-to-buy-himars-and-ammo-worth-10-billion>
95. <https://www.economist.com/europe/2023/01/06/the-west-sends-armoured-fighting-vehicles-to-ukraine>
96. <https://www.nytimes.com/2023/03/01/world/europe/ukraine-russia-tanks.html>
97. <https://www.nytimes.com/2023/03/28/world/europe/ukraine-cards-nato-weapons.html>
98. <https://www.nytimes.com/2023/05/06/world/europe/ukraine-russia-war-patriot.html>
99. <https://www.the-sun.com/news/8044523/nato-missile-drills-highest-russian-naval-activity-years/>
100. <https://www.washingtonpost.com/national-security/2023/05/08/britain-ukraine-long-range-missile/>
101. <https://www.washingtonpost.com/world/2023/02/21/what-is-new-start-treaty/>